

قرضه سندات جدید عثماني شش ميليون سيصد و شصت سه هزار و ششصد و چهل ايرا انگليس بود چهار فيصدي در لندن و پاریس جاری گردید در لندن دو ميليون و پتیه در پاریس گرفته خواهد شد (میسو ایچوین) از طرف امپراطور ژاپون یا نایب السلطنه چین ملاقی شده دستخط امپراطوری را با نشان (کرایسن تم) تدبیر نمود

بموجب تلگراف (توکیو) بمناسبت جشن میلاد امپراطوری مشق سنای و جشن ملی جاری است، لارڈ کچنر در خدمت اعلیحضرت میکادو درین مشق شرکت دارد

بواسطه اضافه کرک چان در آلمان در ستمبر نسبت بسنة ماضیه یک ثلث واردات کم شده است امپراطور منلیک برض تقوه گرفتار و خوف هلاکت او میرود، درسی و یکم اکتوبر اعلانی اشاعت داده که تمام امرا و سرداران را باطاعت و فرمان برداری و پسر خود (لیجی سو) امر نموده و نفرین نموده است در حق کسانی که رای تأسد سلطنت دیگری اقدام و مدد نمایند

از اخبارات واشنگتن حاصل می شود که انجمن جغرافیائی ملی این از تحقیق و ملاحظه نوشتجات و سندات (کاندر پیری) بالاتفاق تصدیق نمودند که کاندر موصوف بقطب شمال رسیده است

از تلگراف اسلامبول حاصل می شود که بواسطه صرفه جوئی در جشن میلاد اعلیحضرت شاهانه چراغان را موقوف و فقط با آتش بازی اکتفا نمودند چنان مستناد می شود که بعد از (لارڈ متو) (لارڈ بریوی) فرمانفرمای هندوستان مقرر خواهد شد در جزیره کریت محاکمه مختلطه دائر خواهد شد که قضاة آن هم ملهان خواهند بود و هم نصرانی، از طرف اروپائیان چند نفر قاضی بفرانس لازمه قیام خواهند داشت

باجالی یک کیسیون فوق العاده به (یمن) خواهد فرستاد که شامل خواهد بود در آن دو افسر جنکی و دو افسر مدکی و آنها تحقیق خواهند نمود که سبب ناراضی اهالی چیست

در ارزنجسان و نواح آن بر خلاف دولت عثمان سخت آتش مخالفت بر افروخته شده است بخوبی آن میرود که فساد عظیم پیش آید و اهالی از

گفتگوی صلح با حکام استیکاف دارند برای مجرمین بلنیک و کسانیکه از عثمانی حلاه وطن داده شده اند دولت حکم داده است که وظیفه بحیثیت هر یک برقرار دارند

در مجلس ملی انگلستان برش شد که در خصوص عهدنامه روس و انگلیس اعلیحضرت امیر کابل جوابی داده است یا نه - از جانب وزارت خارجه جواب داده شد که تاکنون جوابی داده نشده است

بموجب خبریکه از اسلامبول رسیده حش افتتاح استیاسونی که در راه آهن بخداد واقع خواهد شد منعقد، وزرا و سزرا تمام شریک بودند از آن بعد اعلیحضرت سلطان با صدر کمیته راه آهن ملاقات فرمود

در اسلامبول اشاعت یافته که تعمیر راه آهن بخداد بین (بلگرلو - و حلیف) عنقریب شروع خواهد شد، طول آن ۸۴۰ کلومیتراست، یک کبابی برای این امر تشکیل یافته مرکز آن سویز خواهد و اعضای ریسه آن پنج آلمانی چهار فرانسوی و یک آستریائی و سه سوئیزی خواهد بود

خلاصه اخبارات راجعه بایران

وقایع نکار اخبار پانیر مینویسد. هرگاه مالیات لاوصول ایران وصول شود - و از استقراض خارجی دولت جدید مصون تواند ماند - وزیرمالیه منشوری بحکام ولایات صادر نموده که سعی نمایند در فراعی وجه و وصول مالیات - اندک اندک تا امنی در جنوب ایران منتشر می شود، در جنوبی ایران بی قانونی کسب اهمیت نموده، در طهران علت این آشفتاشات را مختلف بیان می نمایند، برخی را عقیده این است که دستهای طال السلطان دارد آتش این فتنه را دامن میزند، بعضی میگویند هواداران محمدعلی که تاکنون در ایران موجود اند این نیران بغاوت را افروخته اند، در اردبیل اشراار و آدمهای رحیم خان بنای فساد را گذارده و شاه سونها هم با وی متفق شده اند و این امر بدرجه ايقان رسیده که آن اشخاص که سالی اند دوباره محمد علی را به ایران باز آرند دستشان درین انقلابات شامل است، اغتشاشی که فعلاً در اطراف نمودار شده اهالی را

بی قرار ساخته است و اگر معلوم شود که حکومت جدید را قدرت جلوگیری آن نیست سریعاً بقراری تمام ایران را فرا خواهد گرفت .

آینده ایران با بخت شاه جوان توأم آویخته برشته تقدیر است چه این امر افواست که بنای وصلی ما دولت عثمانی دارند ، چنانچه میگویند که رحال دولت میخواهند با صیبه اعلی حضرت سلطان محمد خامس ازدواجشان دهند

چند روز است جناب فخرالملک حاکم عربستان وارد شوشتر شده و جداً در انتظامات شهر و اطراف آن مشغول است ولی صیحه عربیه آن تا وقتی که یک اردوی منسی هاره تحت صلاح نداشته باشد امنیت پیدا نتواند نمود . میگویند وزارت جنگ یکی از اردوها تیرا که بناست تشکیل دهد و شروع بکار هم نموده در عربستان است . با بودن حکومت اشراق شهری و بیرونی آرام نگرفته اند تا بعد چه پیش آید

اهالی بوشهر بهمان گنده کاریهای سابق مشغول نه اینکه وکیل طهران معین نشده بلکه وکلای سایر نادر هم به بوشهر نیامده و ابدأ آثار تمدن درین سدر معتبر نیست ، نسیمیه - بلدییه - عداییه - معارف ندارد و طاعرا درین دوره پیدا هم نخواهد نمود ، در عوض هر قدر بخواهید نه - اق - اغراض شخصی - دزدی - مال التجاره از کربک - تکبر و تفرین بیجا موجود است - سعدالسلطان بکارگذاری آمده ولی کزن ندارم بگذارند تا دیر بازماند ، چرا که آدم درستی است ، اعتلاءالدوله مأمور بکارگذاری محرمه گردید ، چند مرتبه و چند سال در آنجا بوده است

ایالت جدید فارس خیلی مدبرانه و عاقلانه کار می کند ولی هنوز امنیت کامل در خارج از شهر نیست - دو اخبار یکی بنام (دارالعلم) و دیگری بنام (شیراز) دائر شده خیلی مایه امیدواری گردیده است ، هنوز اردوئی که حافظ امنیت فارس باشد مرتب نشده است

سرادوردگری وزیر خارجه انگلیس در (شنبل) نطقی داده و ضمناً در خصوص اتحاد با روس و امور راجعه بایران چنین بیان نموده است
چند سال قبل هرگاه در ماده پیش آمده های ایران و واقعاتی که در سال گذشته مرقوم شده

کسی تصور میکرد که ازین سر تا آن سر مملکت انقلاب و قتل و غارت کسب عمومیت نموده و خونریزی در مملکت ساری و جاری شود و پادشاه خلع و از ایران خارج گردد با آن رقابتی که بین ما و روس چند سال قبل در معاملات ایران بود و نمایندگان ما در آن مملکت شب و روز مراقب یکدیگر بودند یقین می کرد که اگر این اتحاد بین ما و روس نبود بر فرضیک کار ما با روس منجر بجنک نمی شد بلاشک اسباب نگرانی عمیم برای ما در امور ایران پیش می آمد ، ولی امروز هیچ دبیقه از طبقات این دو مملکت و هیچ جریده ازین دو ملت نیست که بنواد بگوید که در امور ایران برای ما هیچ گونه نگرانی باقی مانده و آن گونه تصورات سپری شده است »

حبل المتین

این بود خلاصه فرمایشات سر ادورد گری دو نطق (شنبل) در امور راجعه بایران ، این نطق هم ما را تهدید می نماید و هم امیدواری می بخشد ،

ازین تهدید می نماید که ما و روس ازین و بعد در معاملات ایران متحدیم و هر واقعه پیش آید و هر اقدامی که به نیایم توأم و متحدانه خواهد بود ، امیدواری که می بخشد این است که اتحاد ما تا این درجه با این مواقع مریه جلوگیری از خام طمی های روس نموده یعنی روسها دریابند بقراری دادهای خود که در معاملات ایران با نموده ناچار اند

ولی بهر حال ایرانیها باید بدانند که سعادت ایران منحصر بفریت ملی خودشان است ، زیرا ممکن است که فردا پنتیک انگلیس امتضا نماید که با خیالات روس در ایران همراهی کند ، چنانچه امروز روسها همراهی بخیالات انگلیس نمودند

تک نیست که حیات رقابتی ایران از روس و انگلیس خاتمه پذیرفته ، ایران باید کاری کند که خویشتن را از موضوع حیات رقابتی خارج نماید ورنه بقای یک دولت ضعیف که حیات خود را در سایه حمایت همسایگان بداند با این همسایگان طماع متحد الخیال دشوار است بلکه محال ، ولی تا وقتی ایران قوتی حاصل نماید لازم است که تشککل یک هیئت رقابتی در مقابل آنها بدهد ورنه نخواهند گذارد که ما به نیل مقاصد خویش برسیم هیئت رقابت هم موجود است فقط ایرانیها باید عاقلانه کار کنند

(جبل اشین کلکتہ)
(مدیکل کالج استریت نمبر ۴)

HABIBUL MAJLIS OFFICE
5, MEDICAL COLLEGE STREET
CALCUTTA

(کلیه امور اداره ما)
(مدیر کل مؤید الاسلام است)
(هر دوشنبه طبع)
(سه شنبه توزیع میشود)
(یوم دوشنبه)
(۱ ذیحده ۱۳۲۷ هجری)
(مصادف ما)
(۱۵ نومبر ۱۹۰۹ میلادی)

وکلا حق اخذ اپرہ بدون عس ندارند و تاویق
(مشترکین را لمس مخصوص سال هفدهم دست نشاند)
(دما شان بی فضاخته میشود)
بامہ مقدسه

الملتک

(قیمت اشتراک)
(ساله — شش ماهه)
(هند و برہ)
(۱۲ روپیہ — ۷ روپیہ)
(ایران و افغانستان)
(۴۰ قران — ۲۰ قران)
(عثمانی و مصر)
(۵ مجیدی — ۳ مجیدی)
(اروپا و چین)
(۳۰ فرنک — ۱۶ فرانک)
(روس و ترکستان)
(۱۰ منات — ۶ منات)

سنہ ۱۳۱۱

مراسلات خصوصی بدون امضای

(معروف اداره درج نمیشود)

در این جریده از هرگونه اخبار و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فواید ملی بحث میشود
(مقالات عام المنفعه مقبول و در اشارش اداره آزادست)

اقتتاح پارلمان ایران
(هزاران شکر و ساس)

از توجهات امام عصر عجل الله فرجه به مینت و مبارکی امروز غرہ ذیحده اعلیحضرت سلطان احمد شاه با کمال احتشام مجلس مقدس ملی را افتتاح فرمودند انشاءالله مبارک و میمون است

حفظ استقلال مملکت مسک
(قوم لازم دارد)

زرگترین حافظ استقلال یک مملکت اختیار نمودن مسک مستقیم و اعظم و عائب کابینه است ، اگرچه بطور امر این مسئله بسی آسان می نماید ولی مشکل ترین مسائل سیاسی اختیار نمودن یک مسک صحیح است ، ایران را دو چار ضرب و اضحلال نه نموده مگر بی مسکی ، ایرانیان را بخاک سیاه نه نشاید مگر بی مسکی ، هرگاه بادوار استبدادیه خاصه از بعد امیر کبیر میرزا تقی خان فراهانی نظر دقیق شود خواهیم دید که وزرای ما مسک خود را منحصر در حفظ مقام خویش قرار داده بودند و سازش با هر سزیری که فوذ و وسوخ در دربار ایران پیش داشت اعم بر اینکه نافع بحال دولت باشد یا مضر مسک خود قرار داده و چون پیرایه بوداشته میشد میدیدیم که سدور ما حفظ مقام جنب خود را مسک بخاطرش بتناخته اند و حال

آنکه همینکه درست بنگریم چون سفرا تابع مملکت دولت خود بوده اند در حق زوال و بدبختی قدر دره فایده محال آنها باید نگردیده پادشاهان عیاش که به قانون استبداد بالاصاله حافظ استقلال ایران بوده مسلکی جز گذراندن وقت خود بهسرت اختیار نه نموده و هر آن چیز که مغل تعیش شان بود از جلو بر میداشتند چنانچه ترکستان و سرچی ترا که مغل تعیش ناصرالدین شاه بود بروسش واگذار نمود ، حقوق شاهنشاهی افغانستان و غیره مانع از آرامی خیال بود بانگلیش سپرد

هیچ جای شبه نیست که قرب سه قرن کامل ایران دارای هیچ مسک مستقیم نبوده که بتوان بر آن مسک بحث نمود و نواقص آن را ظاهر داشت این مسئله اهم یعنی تعیین مسک را وکلای دوره سابق مجلس بقدری سرسری گرفته بودند که هر کابینه که تبدیل می شد اول سؤالی که علی از آن می نمودند این بود که مسک خود را بیان کنید و حال آنکه هیچ تعیین مسک مستقیم برای دولت نشده بود ، وزرا هم جواب مهمل مسکتی داشتند که عبارت باشد از بای بندی قوانین مشروطیت ، ترقیات ایران و امثال آن ، ولی کسی نمی پرسید برای اتخاذ این مسک چه راهی پیش گرفته اند

اختیار نمودن يك مسلك مستقيم امری كوچك نيست هر دولتی كه ملكی اتحاد نموده نتيجه يك عمر سلاطین عالی قدر و وزرای دانشمند بوده است، مثلاً پتر گبير برای ترقیات دولت روس ملكی گذارده كه تا كنون روسيان پیروی از آن می‌نمایند با ایكه هر اران عایق در جلو راه شان می‌آید و صدها نوبت دوجار خسارات عطیبه شده اند ولی انحراف از آن مسلك نمی‌نماید، و واقفان رموز میداند كه دولت روس از پیروی مسلك پتر از حصیص بچه ارجی رسیده است - برنس بسهارك ملكی برای آلمان قرار داده كه منجمه رقابت با انگلیس و عدم اتحاد با او. و علی‌ای محوكان حایه حكمداران اسلام است و جدا آلمان پیروی از آن نموده و منافعی كه حاصل کرده مشود است - انگلیس مسلك آزادی تجارت پیشه کرده و اینك يك صد سال متجاوز است كه اورا تعقیب می‌نماید و در سایه همین تعقیب امروزه هر حیث كه ملاحظه شود اول دولت روی زمین گردیده است

ما امروز از كابینه كنونی خواسته‌كار تعیین يك مسلك امتدادی نتوانیم بود زیرا به وقت آن رسیده و نه این كابینه از عهده تعیین چنان مسلكی بیرون توان آمد ولی تعیین مسلك موقتی در جزئیات امور از وظائف كابینه شناخته می‌شود، مهلك ترین امور برای ایران بی مسلكی و شمار نمودن اصول وزرای قدیم است، امروز موقع آن نیست كه وزرای ما اوقات عزیز را در حفظ مقام خود صرف نمایند امروز نمیتواند وزرا اعتماد بدوستی و حایه فلان سفیر فرمایند، چنانچه ذكر كردیم چون دول دیگر دارای مسلك و سفرايشان تابع آنهايد دوستی و دشمنی آنان مع و ریانی بحال وزیری از وزرای ما نتواند بحشید، بالا صاله ما آن‌همه دوستی امپراطور آلمان با سلطان عبدالحمید مخلوع وقتی كه دید حایه وی از او مورث انحراف از مسلك اوست فوری ورق را برگردانده حایه خود را با حرار عثمانی‌علنی ساخت، آن‌همه پشت گرمیها كه محمدعلی را بروس بود و آن درجه حایه كه مأمورین و نمایندگان روس از محمدعلی داشتند همینكه دیدند كار رنگ دیگر پیدا مینماید فوری طرفداری محمدعلی را ترك کرده بظاهر بی طرفی اختیار نمودند، همین قسمند دولت انگلیس

و سایر دول كه دارای يك مسلك مستقيم هستند گویا همین قدر كافی باشد برای تهیه مصادر امور وزرای امروز باید بی هیچ وجه باید اعتماد به مواجید عرقوبی سفرای خارجه و اطمینان بحایه آنان نمایند امروز چیزی كه كابینه وزرا را لازم می‌باشد این است كه فقط مسلكی بی زیان برای حفظ استقلال ایران و جلوگیری از دخالت‌های همسایگان اتحاد نمایند این مسلك هم باید با مراعات تمامه نزاکت بین‌المللی اختیار شود به يك پهلو اوقفاده برانند.

واضح تر بگوایم امروز اقتضای سیاست ایران میلان اتحاد ائتلافی یا اتعاقی با یکی یا دوتا از دول همجوار است اول روس و انگلیس كه خود را ذی حق جلوه میدهند دوم عثمانی و آلمان، تصفیة رجحان میلان این اتحاد با كابینه وزرا و اختیار نمودن طریق این اتحاد هم با آنهاست، این مسئله ولو هر قدر سری باشد رموزدانان طرف مقابل ملتفت شده كوششان خواهند بود، در مانع ترانی برای طرف مقابل، و همین قسم در ایداختن عایق جلو ما کوتاهی نخواهند كرد، قبل از وقت كابینه وزرا باید اسباب رفع موانع را آماده نموده و تهیه مدافعات پلیدی به نمایند

دامایان رموز میداند كه انتشارات كنونی ایران اعم از جنوب و شمال و يك كلاغ چهل كلاغ و اشهرات كادیه كه در اخبارات اروپا می‌اندازند هم مبی بر هم رسیده است كه اولاً دولت ایران فرصت نیابد برای تعیین مسلك موقتی خود كه شاید درین ضمن مجبور بانحاد آنهاهم بگردد، از سه سال و نیم باین طرف دولتین روس و انگلیس مصمم شده اند كه هر وسیله ممكن شود يك قرشه توأمی با شرایط دل بخواه بخلق ایران بریزند تا باین وسیله ایران را مجبور بانحاد خود سازند، یعنی ابواب مرابطه اقتصادی ایران را اعم از ائتلاف و اتعاق با دول دیگر بدان وسیله به بندند، این است بقدریكه جراثیم روس و انگلیس در خصوص بی‌پولی و دست نشانی دولت جدید و لزوم استقراض او بحث می‌نمایند صد يك آن از رجال دولت ظاهر نمی‌شود، و درین طریق همه گونه اسباب خرج ترانی از قبیل سوق اردو باطراف و اعتراضات همیشه و پناه های پلیدی در روسیه و سایر دولتیها

چه میدانند در حال اضطرار نه دولت ایران فرصت تهیه پول از دول دیگر می نماید و نه دول دیگر بدون اطمینان و آسایش داخله برای دادن پول باو حاضر می شوند و تا وقتی هم او را فراغت از امور داخله حاصل نشود مشکل است در ائتلاف و یا اتفاق دول دیگر صورت نموده مسلکی برای خود اختیار نماید در هر حال اولین وظیفه کابینه تعیین مسلک موقتی است و بدون شبهه این وظیفه بسیار اهم و مشکل میباشد و خیلی علم و تجربه درکار دارد و تعیین چنین مسلک وظیفه مجلس نیست، این گونه مسائل از شؤون کابینه است بلکه اراز و اظهارش نیز در مجالس عتی یارمان خارج از سیاست و نزاکت بین المللی میباشد

چیزی که خیلی مایه اطمینان و امیدواری ما در مصاب شدن کابینه در تعیین چنین مسلک میباشد، همانا ورود جناب ناصر الملک است، و انشاء الله این اول نتیجه سودمندی خواهد بود که دولت ایران از علم و تجربه و سیاست این وجود محترم خواهند گرفت تعیین مسلک برای یک دولت خیلی علم و تجربه می خواهد، خیلی دور اندیشی و ذره بینی درکار دارد باید دانست که تعیین مسلک برای دواتی که قرنها دارای هیچ مسلکی نبوده قبل از اطمینان از انتصابات داخله و حکمرانی امنیت تامه در مملکت حکم نقش رآب را دارد، هرگاه نخواهند برای ایران مسلک تعیین نمایند بدو باید رفع این انتصابات جزئی را بنمایند

مخفی نماید این آخرین تیری است که همسایگان برای مجبور ساختن ایران بانحاده خود در ترکش داشتند و همان ساعتی که دولت جدید غالب بر این اغتشاشات آید استقلال خود را قائم نموده عنان اختیار خویش را بکف خود گرفته است

دور از حزم و استقامت سرداران ملی و مجاهدین عبور است که کوه کوه مصائب را از میان برداشته قلع و قمع این جزئی اغتشاشات که هیچ بشاد نیست نیاید و حیات استقلال ایران بسته بر مع این جزئی اغتشاشات و تعیین مسلک موقتی دولت است، خصوصاً وقتی ملاحظه شود که درین دسبر وعده برخی امتیازات همسایه شمالی خاتمه می پذیرد، هر حال موقع ایران خیلی اهم است، و کابینه وزرا خیلی باد

دقت نمایند

رأی دادن ما برای اتحاد مسلک موقتی با وجود جناب ناصر الملک که جای دارد بسپارک ابراش گوایم زیرا بکرمان بردن است، و بمناسبت سیاسی و اقتصادی و موانع خارجی و داخلی ایران قسمی که مصادر امور واقف و مطلع اند ما که هاران فرسنگ دوریم نتوانیم فرمید ما راست که همی قدر یادآوری نمائیم که اتحاد یک مسلک موقتی لازم ولی تعیین آن با مصادر امور است

مسلک روس و انگلیس در ایران و نفع و زیان آنان بدوات جدید تا درجه آشکار و معلوم، و شاید چندان لازم بنور و فکر مصادر امور نباشد فقط چیزی که باید موضوع بحث ارباب حل و عقد گردد مسلک دیگران و نفع و زیانشان با ایران است

ترجمه روزنامه توپالتیت

(مسلک آلمان در ایران)

دولت آلمان هیچ گونه غرض پلتیکی در ایران ندارد آلمان طالب ترقی تجارت خود در ایران است ازین رو بدحالت دیگران که رخنه در استقلال ایران اندازد و سد ترقی تجارت او گردد رضا نتواند داد مسلک دیرینه آلمان طرفداری از مسلمانان است آلمان هرگاه مسلک خود را ملک گیری قرار داده بود با آن قوت و اقتدار که از بعد جنگ فرانس او را مسلم آمده مانند دیگران برای خود خیلی میتوانست مستعمرات پیدا نماید

در حایه آلمان عثمانی استقلال خود را تجدید نمود در سایه تملکات امیران آلمانی قشون عثمانی منظم گردید، از علیحدگی آلمان از دول جزیره های کرت از خریطه عثمانی خارج نگردد، مسئله مقدونیا مسکوت عنه ماند، با آنها فشار دول عثمانی و تاییدات آلمان باو دره چشم بخاک او نندوخت، برخلاف سایرین که هر وقت موقع یافتند به بهانه های پلتیکی قطعه از خاک عثمانی را قطع نموده برای خود مستملکات قرار داده اند، و حال آنکه اگر آلمان خواستگار توسعه مملکت بود دوستانه پیش از آنکه دیگران بدشمنی فائده حاصل کردند میتوانست کرد فقط فائده آلمان اقتصادی و تجارتی از عثمانی بوده و این فائده نیز برای آلمان طبیعی حاصل گردیده نه اجباری چنانچه اگر بدقت ملاحظه شود ترقی تجارت آلمان در عثمانی

اضافه بر سایر ممالک حتی در ممالک رقبای آلمان نیست، یعنی برای ترویج تجارت خود تشبثات خود خواهانه هم در حاکم عثمانی نه نموده و بهمان ترقی طبیعی که تجارت آلمان مینماید قناعت کرده

همان قسم است اقدامات آلمان در مراکو، زحمت آلمان و حمایتی که از مراکو کرده فقط برای حفظ استقلال مراکو بوده و نجات او از تقسیم بین فرانس و اسپانیا، و هرگاه نبود اقدامات آلمان تا کنون حاکم استقلال مراکو شده بود و حال آنکه آلمان را هیچ گونه طمع ملک گیری بر مراکو نبوده و بیست و تجارت آلمان هم بواسطه ترقی صناعت در مراکش امکان است

مسلك آلمان هم در ایران جز این نبوده و نخواهد بود، ما حامی استقلال ایرانیم ما اینکه ما هیچ مقصد یلتیکی در ایران نداریم نظر به مسلکی که در حمایت حکمداران اسلام مارا پیشهاد است راضی نتوانیم شد که ایران تجزیه شده استقلال خود را از دست دهد، ما نه حامی منروطیت ایرانیم نه دوستار استبداد، فقط خویشتر را حافظ استقلال ایران قرار داده ایم، ما در امور داخله و مناقشات خارجی ایران کاری نداریم، ما به بهای های سیاسی دیگران تا حائیکه حلال بارکان استقلال ایران بیندازد ماسع نستیم، ما برخلاف ملت با دولت و بر علیه دولت با ملت نمی سازیم، ما سعی در دادن قرض بایران نستیم ما نمیخواهیم از ایران امتیاز حاصل نموده واسران خود را برای نقائص آنها با تعلیم نظام آلمان گسیل داریم، ما بول زیاد نداریم که بخواهیم بر ایکان در ایران در جلب نفع بریزیم، ما یک چیز که آهم استقلال ایران است خواهانیم، ایرانیان نفع خود را دیده هر اقداسی ما هر دولت که بخواهند به نمایند مختار اند، ولی از هیچ امر جز دخالت استملاک در ایران روگردان نستیم، هرگاه ایرانیان با اقبال نمایند ابد، امدار نخواهیم کرد، این بی طرفی ما در معاملات ایران تا وقتی خواهد بود که خلل با استقلال ایران وارد نیاید، هرگاه اقدام بعملی شود که خلل در ارکان استقلال ایران اندازد اهم بر ایسکه خارجه باشد یا ملت و دولت ایران لایا در

آن حل آلمان سکوت اختیار نخواهد نمود، لا علاج نقشه مراکو پیش خواهد آمد، هرگاه عبدالعزیز آله بشرفت اغراض فرانسه نیگرددید و خلل با استقلال مراکو وارد نمی آورد مولى حایظ در حایه آلمان با سلطنت نمیرسبد، دولت ایرانم اعم بر شخصی یا نوعی تا وقتی که خلل در ارکان استقلال او وارد نیاید یا خویشتر را در چسکال دول حریص بیندازد آلمان از دور تماشا خواهد دید، این نمکنه را هم ایرانیان باید بداند که قشون روس ترك ایران نخواهد گشت و دولت روس پیش پای خود نخواهد نشست مگر تهدیدات یلتیکی آلمان را مشاهده نماید، تصورات کابینه روس در اتحاد با عثمانی و پیش رفت مقاصد خود در ایران خواب و خیال است

حبل المتین

همگام آلمانیا را فرشته تصور کرده که نام وی حامی الاسلام است، ما کار نداریم که درین بیانات برخی سخنان خود خواهانه و اعراقی آمیز هم بیان شده ولی شك نیست که مسلك آلمان حایه از حکمداران اسلام است آنهم بنا بر یلتیک خود، با ایسکه هماره عقیده ما این بوده و هست که از دول اروپا با لاصاله آسیائی نباید امید هیچ نفع داشته باشد البته برای دفع زبان سایر همسایکان سلوک با آلمانم واجب ولی ایران باید بقوت ایرانی بروی پای خود ایستد نه بجمایه آلمان و انگلیس و تیره

تذرات روتر راجع بایران

(غره دیقده - ۱۵ نومبر)

مجدد قزاقان به کمک دسته قشون روس وارد اردبیل گردیدند

حبل المتین

بر ارباب اطلاع پوشیده نیست که جسد نیم مرده رحیم خان شرور را متحرك ساخت و برخی از اشرار شامسون را بهیجان نیاورد مگر تحریکات مأمورین همسایه شمالی دولت روس باید بداند که این حرکات خود سرانه مأمورین وی در ایران بر رسوخ و نفوذ او نخواهد اثرود، و نتیجه بعکس خواهد بخشید امیدواریم اینک که پارلمان دائر گردیده جدا جلوگیری ازین گونه تجاوزات بنمایند

▶ اسلام على حماة الاسلام ◀

قال الله تعالى ان الدين عند الله الاسلام و قال جل شاه و رضيت لكم الاسلام ديناً - اسلام يعنى راه پرستش خدا، اسلام يعنى طريقه مرضيه آليه، اسلام يعنى شاه راه هدايت ربانى، اسلام يعنى وسيله نجات دنيا و آخرت، اسلام يعنى مفتاح جنة، اسلام يعنى سپر آتش جهنم، اسلام يعنى راه حق، اسلام يعنى شريعت محمدية صلوات الله عليه وسلم، اسلام يعنى جبل المتين اتحاد، اسلام يعنى عروة الوثقى و داد، اسلام گوهر گرانبهاى عزيزى است که اکالا للدين و اتاماً للنعمة از جانب رب العزة به بندگان خود اکرام و انعام شده

تصور نشود که اين گوهر گرانبها برايگان بدست مسلمين اوتاده و اگر از دست برود بدلى ازبراي اوتواند بود، بايد به تاريخ بدو ظهور اسلام مراجعت شود که حضرت رسول اکرم و اصحاب محترم چه زحمات را متحمل شده اند به چه بلاها صبر نموده اند تا اين دين مبین انتشار يافته، چه ناسزما گفته شده و چه خس و خاشاک بر سر رسول خدا (ص) ريخته شده چه مسخره ما کرده شده، چه توهين ها وارد آمده چه سرزنش ها شده چه جانهاى گرامى فدای اينکار شده، چه جراحتها به ابدان مقدسه رسیده، چه بچه ها يتيم شده، چه زنها ييوه کشته تا اين بناى مقدس گذارده شده در محراب مسجد رسول الله (ص) در مدينه منوره حضرت رسول (ص) به نفس نفيس خود با اصحاب گرام سنگ از کوه ما نقل مي فرمودند در کمال بي بضاعتى و مسکنت غزوات رسول اکرم را تدبير بايد نمود که چه جان نثارى ها در راه تشييد بنيان اسلام کرده شده تا دين اسلام که بموجب (و من احسن ديناً ممن اسلم وجهه لله) اکل و اتم و امن اديان است در روى زمين انتشار يابد و مايه فوز و فلاح دارين عباد الله گردد، لاحول ولا قوة الا بالله

در عجبم که مسلمانان را چه روى داده که اين سگوار گرانبها را بسنگ استبداد در هم شکستند و در اميدواري را بر روى مسلمانان بستند و از اين رو همي برخاک مذلت نشستند بحدى که سگوار جزيره بده از مسلمانان جزيره بگير شدند و بر نفوس و اموال و امراض مسلمانان مسلط شده و ايشان را به چينم ظالمت نگاه کردند .

يك خطيب، يك موزن، که اعلان نزوه ميشد ده هزار ييست هزار مسلمانان در کمال بي بضاعتى در دور يك بيدق و علم گرد مى آمدند در حالتى که نه معاش بود نه تعين بود نه جيره بود نه مواجب بود نه اداره عسکريه بود نه قرعه بود نه ردیف بود نه احتياط بود نه جزاى بود نه جبرى بود نه اکراهى بود، محض خيراتاً لاسلام به جان نثارى حاضر ميشدند تقاعد و تخلف و فرار از زحف يك لکه بي غيرتى و بي ناموسى و تهاون در دين شمرده ميشد و حالا که هم اداره منظمه عسکري و لشکري هست و هم جيره ميدهند و هم مواجب ميدهند ترفيع رتبه هست جزا هست جبر هست اکراه هست، با وجود اينها چون اعلان تجمع ميشود ييشتر از نصف روگردان و فرارى ميگردند اسلام همان اسلام است دين همان دين است طريقه همان طريقه است

پس اين تفاوت ره از کجا و از چيست ؟ آن وقت کار ييست مقابل اسلام بود و حالا دو مقابل اسلام است، مع ذالك آن وقت اسلام غالب بود و حالا مغلوب است، فرق عمل در کجاست جواب اين ابرادات را يك رباعى حاوى است

- (آبادى بت خانه زويرانى ماست)
- (جمعيت کفر از پریشانى ماست)
- (اسلام بذات خود همان است که بود)
- (هر عيب که هست در مسلمانى ماست)

بايد به بينم عيب مسلمانى مسلمانان حاليه چيست ؟ در مسلمانى چه تصور دارند آنوقت چه بود که حالا نيست ، اسلام غالب را چه مغلوب داشته ، اسلام عزيز را چه دايمل نموده چه چيز است که کنار را بر ائلب مسلمانان مالک الرقاب و آمر و حاکم و سلطان و مسلط نموده با اينکه احتياط کاريها در امور دينيه که الآن در کار است آنوقت در کار نبود پس سبب اين مذلتها در اسلام چيست ؟ چون تصق مکر و تدقيق نظر به کار برده شود معلوم گردد که سبب واقعى ترقى و عزت و غلبه اسلام در آن روزگار اتحاد مسلمين بود و علت حقيقى نازل و ذلت و پریشانى اسلام در روزگار ما اختلاف مسلمين است آنوقت (من قتل مؤمناً خطأ قتلته بر رقيه مؤمنه و دية مسلمة الى الله) مقرر بود و

مومنأ متعمداً فجزاؤه جهنم) درکار بود هم سدی زدن و قصاص میگرفتند و هم طریقه دفن و کفن و نماز و دعای اسلام را از جنازه او مضایقه می نمودند و اهل بتش بر او مناسبت نمیشدند، آوقت (اذا التقى المسلمان ناسیب کلاهما و التار) گفته میشد، بعد از آنکه جگوش استبداد مفرجام گوهر گران مایه اتحاد اسلام را در هم شکست و آینه بدن نهای شریعت را خورد خورد نمود مسلمانان جاهلانه از امت انحراد محروم مانده و مجتک خاکس و برادر کشی مشغول شدند، کار از این معنی استفاده نموده با يك فرقه - احتد و کار دیگری را پرداختند مسلمانان از یکطرف به تعلق کفار و از طرف دیگر بعنوان اختلاف مذهب بدست همدیگر افتاد شدند، اگر تواریخ و سیر ملاحظه شود اقلاً ده ملیان مسلمانان بشمشیر همدیگر کشته شده اند، اگر این کشتار درکار بود و آن ده ملیون زنده می ماندند زاد و ولد ایشان به صد ملیون مانع میشد و ممالک از دست رفته اسلام که در صدی بود و بیج است از دست نرفت، بلکه عقیده سیاسیون اسلام اینست که اگر اسلام از طریق مستقیم اتحاد منحرف نمی شد و اختلاف صوری آنها را از هم نمی باشتید و با آن سرعت سیری که با اتحاد مقصود در پیش داشتند منی می کردند الان یکگز کافر، یککوح حاکم - بر اسلامی در روی زمین نمی ماند،

خیلی جای تأسف است که با این ترقی کون و ظهور حقایق امور مسلمانان هنوز بتضای این مسئله سطح بر نخورده اند که اختلاف صوری مانع از اتحاد منوی نتواند بود اختلاف شاخه های درخت مانع از اتحاد ساقه نگردد، بغض و عداوتی که در میان قاتولیک و پروتستانی هست بالاترین عداوتها و اختلافهاست که یکقرن کامل چه کشتارها در میان این دو فرقه بود بعد از یکقرن مقاتلات بتضای مزبور بر خورده و متارکه نمودند و فقط مسیحیت را مدار حرکت خود قرار دادند و از این رو بمدارج عالیله که حالیه مشهود است رسیدند، حکدام دین و آیین است در فروعات این اختلاف بیمان نیامده و به فرق منشته منتصب نهدند؛ چرا باید تا فرق مسلمانان، حوش نیامده بهاد و نعوم دست برداری و

اتحاد همدیگر ندیم و به صدد حمایت اسلام بر نیایند در صورتیکه خدای ما یکی است و پیغمبر ما یکی است کتاب ما یکی است شریعت ما یکی است ضروریات ما یکی است قبله ما یکی است جهدای شده که باز به نشینیم و بر ضرر همدیگر ساری باشیم و مضاً در صدد ترویج کفر و اعانت کفار بوده باشیم، بیاید با غیرت دینی و حجت اسلامی که از طرف شارع مقدس توصیه کرده شده ایم بدون اختلاف صوری و بدون اعتبار فغلی و بدون ملاحظه هندیت و افغایت و ابرایه و عثمانیه و عربیت و عجمیه و ترکیه پیک آواز بلند بندای (الله ربنا و محمدینا و اقران کتانا و الکعبه قبلتنا و الاسلام دیننا و المشروطه دواتنا و حماية الاسلام غایه همتنا) نام کره ارض و من فیها بفهمیم که اسلام يك وجود است افراد مسلمانان اعضای اوست و دین محمدی (ص) يك شمس است و تمام مسلمانان درات او هستند، الاسلام مائة واحدة كان اکثر مائة واحدة،

آنچه بدهد خر من دشمن به یاد اتحاد است اتحاد است اتحاد

مسلمانان عصر حاضر هیچ میدانند که در عالم مسیحیت چه ترتیباتی جهت عمو اسلام چیده شده بوجد انم قسم و انه قسم لو تعلمون علمیم که غایه هم کفار عمو اسلام است

و مبداء این فکر سخیف و خیال خام است که سیاسیون اوروپا و امریکا متحدان کفر اند درایکه تمدن تکمیل نمیشود مگر باینکه در تمام کره ساری و جاری باشد و این امر صورت نه بنده مگر به استیلای دیانت مسیحیه تمام نقاط کوره ارض را و هیچ معارضی و مانعی از برای این استیلا منصور نیست مگر دیانت اسلامی که بواسطه انضباط احکامش بدون حی سیاسی یوماً فیوم در جریان و سریان است، دیانت اسرائیل فعلاً در حکم عمو است و دیانت بت برستی باواعه و اقسامه طیبی يك دیانت آسمانی را قبول خواهند نمود، پس معارضی از برای استیلای مسیحیت تمام ارض را نیست مگر اسلام، بنا بر این مقدمات چون دانسته اند که تمدن در عالم تکمیل نگردد مگر به عمو شدن اسلام و آثار اسلام بخوبی که تمام عالم اسلامیة شکل مملکت اسلامیة اندیش و با بگردد به عمو شدن اسلام و آثار اسلام بخوبی

و دیاتی بجز صلیبه در میان نباشد، اینست مقصد
سیاسیون اروپا در حق اسلام چنان که بهی از
کم ظرفان و تنگ دلان ایشان در مجالس عمومی تقوه
باین کلام هم نموده اند، مثل کلاستون که در گرماگرم
نقشه بندی از شدت کم ظرفی برخواسته و قرآن را
از روی میز برداشته و نطق مفصلی نمود که حاصلش
اینست که تا این کتاب در روی زمین است نیل
متصور در کمال اشکال است باید این کتاب بکلی
نابود شود تا روزگار بکام گردد (ارادو لبطفوا
نورالله بافواهم والله متم نوره ولو كره الكافرون)
اینست علت حرکات دول اروپا در حق تبارک
اسلام، اینست سبب مداخله فرانسه و اسپانیا در
مملکت اسلامیة مغرب زمین اینست جهت تقلبات اوستریا
وروس در مملکت شبه جزیره بالکان و کرید، اینست
علت اتحاد روس و انگریز در تقسیم جغرافیائی و
فوقی مملکت ایران، اینست بادی ملاقات ریوال،
اینست سبب حمایت انگریز افغانستان را و سایه
مبالی حق السکوت رسانیدن ایشان به حکومت
افغانستان، اینست جهت حمایت دول اریبه اروپا
حکومت یونان را در مسئله کرید، اینست علت
ملاقات امپراطور روس با اعلیحضرت سلی عثمانی
که عملاً قریب صورت خواهد گرفت تا بی ملاقاتهای
بی دین حکمداران اروپا در علیه اسلام در میان
کم گردد و تطیب حاضر مرجع اصل سیاسی اسلام
ممل آید و خود را از حمایت و طرفداری سایر
حکمداران اسلام برکنار کشد تا نظر حقیقت
بین اعلیحضرت سلطان المسلمین چه حکم فرماید و
فکر صائب و عبرت اسلامیة اولیای دولت علیه
عثمان چه اقتضا نماید، اگر امپراطور روس از این
زیارت خوشنود برگردد وای بحال مسلمین وای
بحال اسلام انالله وانا الیه راجعون باید خواند،
مأمول قوی اسلامیان آنست که این ملاقات براتحاد
اسلامی برنخورد و این دولت بزرگ اسلام را از
طرفداری و حمایت حکومتهای اسلام باز ندارد
بلکه پس از این ملاقات بی مقصود سلیمانز برده اقدام
جدی در تحصیل اتحاد اسلامی کرده شود، زیرا که
بمحمد الله اسلامیان را از استبداد فراعنة اسلامی
فراغت بال دست داده و به تحقیق فہمیده اند که
عوارضی و خودستانی بر روی سابق اسلام را

بجاک مذلت نشانیده و بسوی سر منزل محو و عدم
می کشاند و برستی دانسته اند که چاره این مذات
جز بداروی اتحاد اسلامی نتواند بود و اگر اندکی
در تحصیل این امر مقدس مسامحه و ملاحظه شود
از اسلام جز نامی در صحایف روزگار باقی نخواهد ماند
ای معاصر مسلمین ای اهل توحید ای ائمه محمد
ای مندینین بدین خنیف اسلام بیاید برادری قدیمی
مواخات نبوی خودتان را امروز تجدید کنید که
امروز حفظ بیضه بقیة السیف اسلام متوقف بر اتحاد
تمام مسلمین است، قرۃ الی الله و محبة لرسول الله و
حمایت دین الله در تحصیل این امر مقدس آنچه قولاً
و فعلاً و کتباً در قوه دارید از ابراز آن مضایقه
نفرماید خاصه ارباب جراند به نقل و ترجمه مقالات
اتحاد اسلام بزبانهای اسلامی افراد مسلمین را متنبه
ساخته و وطنه اسلامی خود را بعمل آورده و روح
مقدس حضرت رسالت بنامی را از خود خوشنود
بدارند والسلام علی من اتبع الهدی و خشی عواقب الردی

مخبرات سعدالدوله وزیر خارجه

(و رئیس الوزرای سابق ایران)

(با مخبر روزنامه قلاوون هلاند)

(۱۷ اکتوبر ۱۹۰۹)

(نمرة ۳۰۹۶۲)

سوال - نظر براینکه جنابعالی واقف ترین رجال
ایران بحقیقت انقلابات از دوره مظفرالدین شاه تا
آخر سلطنت محمد علی شاه هستید آیا میتوانید
بسوالات من که درین موضوع شود جواب بدهید؟
آیا مرا اجازه خواهید داد که این سوال وجوابهاییکه
با شما می نمایم در اخبار خود منتشر سازم

جواب - چون امروزه من در دولت ایران
دارای هیچ گونه رسمیتی نیستم مضایقه از جواب
و نشر در جریده شما نخواهم داشت

سؤال - مظفرالدین شاه مشروطیت ایران را
یا اختیار داد یا بجزیر و با اینکه ملت ایران بزور
لباقت و قابلیت گرفتند؟

جواب - این مسئله تاریخی را اجلاً نمیتوانم
جواب داد و تفصیلاً گنجایش ندارد ولی خلاصه
آن این است که در سال ۱۸۸۵ میلادی کیت
بخیال رسانیدن دولت ایران از چنگال استبداد تشکیل
یافت مؤسس آن کیت من بودم و کتباً اشخاص

ذیل را هم افکار با خود نمودم حاجی میرزا علی خان امن‌الدوله - براس ملک خان نظام‌الدوله - سید جمال‌الدین/ معروف عربی پاشا و سید جلال‌الدین حبیب‌المقبن این کیتہ بر طبق پروگرام هر يك بمقتضای وقت و بی‌شرفت خود در بیداری ملت کوشید، در ایام ناصرالدین شاه بعضی اسبابها پیش آمد و سخت جلوگیری از پیش رفت خیالات کیتہ شد، ولی کیتہ از خیال خود باز نیامد تا عهد مظفرالدین شاه کار کیتہ بالا گرفت، امن‌الدوله بروی کار آمد و مرا از بلژیک بطهران طلب کرد و کار بالا گرفته و کله‌ها باز شد تا آخر مظفرالدین شاه که دولت متناهی درجه کزور شد و بامنتهای بی‌علمی مظفرالدین شاه فرمان مشروطیت داد و مجلس منعقد گردید، من میگویم بی‌علمی مظفرالدین شاه و عین‌الدوله و مشیرالدوله (میرزا نصرالله خان) سبب این پیش آمده‌اشد

سوال - در صورتیکه خود جناب عالی از دربار کوشان و مؤسس این بوده اید از پیش آمد اوضاع کنونی باید خیلی مسرور باشید درین حال چتی ندارد که شخص شما از ایران خارج شوید

جواب - این مسئله هم تشریح طلب است همینکه مجلس منعقد شد و وکلا از اطراف آمدند بخوبی دانستم که این گروه کشتی مملکت را باطل نجات نتوانند رسانید و دانستم خیلی زود دست بکار شده ایم ناچار از مجلس کناره گرفتم

سوال - آیا هیئت کیتہ هم درین خیال با شما همراه بودند؟

جواب - از هیئت مؤسسه کیتہ دو نفر پیش باقی مانده بود و چون آنها در داخله نبودند و آنچه را من دیده و دانسته بودم ندیده و نمیدانستند با من هم‌رأی نشده و مرا تنها گذاردند بلکه یکی از آنها که خیلی کار کن است بمخالفت برخاست

سوال - مگر شما آنها را از خیالات خود و حقیقت امرواقت نه نمودید؟

جواب - چون در آن دوره جمعی سکه بروی کار آمده همه بی‌علم و تجربه بودند و مخالفت مرا مایه شهرت خویش دیده نگذاردند

سوال - عقیده جناب عالی درباره ایران چه بود؟

جواب - بعد از تجربه زیاد بر من معلوم شد که مشروطه غیر محسود برای ایران صلاح نبوده و نیست امروز همان ترتیب انجمن و تشکیل وزارت

خانه‌ها و اجرای قانون برای ایران کنایت میکند و وزرا نباید مسئول مجلس باشند که غالب اعضای آن ناخوانده و بی‌علم و من در مسائل سیاسی ندارند و هر يك بخيال شهرت و علو طلبی حمله بر وزرا بلکه بشاه میکنند باری بازی آغازند، رشوه بگیرند، انارشیت در مملکت پیدا کنند شاه تراش شود، بداعیه وزارت باشند، در ایران اگر شاه بی‌اقتدار مانند اروپا بشود و وزرا مشغول بکشت مردمان بی‌تجربه بی‌علم باشند فوری سر رشته امور از کم بیرون خواهد رفت و استقلال ایرانی باقی نخواهد ماند

سوال - آیا درین خیال جناب عالی شریک در ایران دارید؟

جواب - امروز تمام دانایان ایران با خیال من همراه اند

سوال - درین صورت چرا خیال خود را در ایام وزارت و صدارت از پیش نه بردید و گذاردید کار بشکل امروزه در آید

جواب - غلبه عددی جهال و بی‌خبران بر دانایان ظاهر و تصرفات سری خود خواهانه دولتم روس و انگلیس مرا و هم‌خیالان مرا مهلت نداد، سوال - اقدامات دولتم روس و انگلیس در ایران مبنی بر چیست؟

جواب - آنچه من در مدت وزارت و صدارت خود استنباط کردم این است که دولتمن حائل بامنیت و استقلال ایران نباشند و تمام همشان این است که مواد عهدنامه خودشان را در خصوص ایران بموقع اجرا گذارند فقط خوفی که دامنگیرشان میباشد از مزاحمت آلمان و عثمانی است ازین روسی دارند که انقلاب و اغتشاش را در ایران امتداد داده تا زمانیکه موقع بدستشان آید، یعنی حریف آنها نتواند مزاحم آنها گردد، حالاسی دارند که عثمانی را از هم‌خیالی آلمان در مساملات ایران جدا نمایند، شاید در این معامله عثمانی را هم معاوضه داده شود، در آن صورت موقع را خواهند دید که هرگاه مزاحمت آلمان بچندان مؤثر نشود اقدام بمسلمات خود نمایند و هرگاه درین ضمنها آلمان دو چار مهله شود فوری دولتمن خیالات خود را در ایران اجرا خواهند نمود، این نکته را باید دانست که دولتمن نه بل مشروطه

مستقل ایران همراه اند نه با استبداد آن، دولتین محرك اغتشاش و مؤيد عدم استقلال ایران اند، اگر مشروطيت ایران نضج بگيرد مخالفت خواهند آغازيد هر زمان استبداد را دای بر استقلال ملاحظه نمایند حمایت از مشروطيت خواهند نمود، چنانچه کسانی که در کار بوده میدانند که باعث خرابی مجلس دولتین بودند و سبب خلع محمد علی شاه هم دولتین گردیدند

سوال - جناب عالی هم در عدم مجلس شرکت داشتند؟

جواب - خیر. من در سفارت هلند از بیم جان متحصن بودم

سوال - دولت قصد جان شما را داشت یا ملت؟
جواب - هیچ يك بلکه برخی از وکلای خود پرست که مرا دشمن میدانستند

سوال - علت دشمنی آنها چه بود؟

جواب - من مؤسس آزادی ایران شناخته می‌شدم، من مانع مرج و مرج و اجرای مقاصد فاسده آنها بودم، ملت متوجه این بود، دولت خود را از وجود من مستغنی میدانست

سوال - چه عقیده دارید در محمد علی شاه مخلوع؟

جواب - محمد علی‌شاه جوانیست با هوش و حیا و دین دار و مدبر، ذو عیب بزرگ دارد که او را بحال امروزی کشاید یکی آنکه مستقیم المزاج نیست و این سنت را از پدر خود ارث برده، دیگر اعتماد زیاد بدولت روس دارد روسها هر چه بار بگویند میشوند و تا امروز قدمی بدون رأی روسها بر نداشته

سوال - آیا محمد علی در ایران جای وهوادار دارد یا نه؟

جواب - خبلی، جز معدودی تمام ایران هوادار محمد علی اند

سوال - درین صورت چرا باید کار محمد علی باین جا بکشد؟

جواب - خدعه و فریب دولتین، چه او کمال اعتماد را در بقای سلطنت خود بروس داشت و هرگاه مطمئن بر این امر نبود هرگز بچنین اقدامی بنادرت نمی نمود

سوال - چه میگواید در حق دولت جدید؟
جواب - این دوره بسیار زود سپری می‌شود بچند جهت اول بول ندارد، دوم آدم ندارند، سوم کارکنان امروزی اتحاد ندارند، چهارم همه تیشه بروی خود اند

سوال - پس از سپری شدن این دوره چه پیش خواهد آمد؟

جواب - جواب این سؤالها خیلی دشوار است ولی آنچه به نظر میرسد محمد علی را عودت بایران خواهند داد و همان مسلکی که از دو سال است من پیش نهاد نموده ام بموقع اجرا خواهد رسید و غالب رجال امروزه دولت جدید با من همخیاال اند خطوطی که این هفته از طهران بمن رسیده ظاهر میدارد که استنشادات بالا گرفته و مردم بصدا آمده مردمان کاردان کارکن دارند از کار استعفا می‌نمایند و پارتنی فرماضرا دارد بزرگ می‌شود، بن وزرا و هیئت مدیره اتفاق قائم نماید، بین سپه‌دار و سردار هم اتحاد نیست

سوال - آیا ممکن نیست در انقلاب جدیدیکه شما تصور می‌نمایید سلطنت از خاندان قاجاریه تبدیل شود؟

جواب - خیر، نفوذ و رسوخ این سلسله بسیار است، سپه‌دار که دارای ایل و اوبه‌نیست، بختیاریم مشهور با استبداد و منفور ملت میباشدند و درین دو سه ماهه نیز مرتکب حرکاتی شده که قلوب ملت را از خود مشتتر ساخته اند و اگر انقلابی دیگر پیش نیاید بزودی مردم از سلوک آنها فریاد خواهند آمد چنانچه بنازکی علمای طهران بصدا آمده بسایر بلاد نیز سرایت خواهد کرد

سوال - چه میگواید در خصوص شاهزاده ظل السلطان؟

جواب - شك نیست که ظل السلطان در ایران يك پارتنی برای خود تشکیل داده است و دوکارند ولی بقیده من پارتنی سالارالدوله از او قوی‌تر است و هیچ يك قوت پارتنی محمد علی‌شاه را ندارد و می‌بینم تقرب این سه پارتنی باهم متحد شده بکدغه کارها منقلب گردد

سوال - شما در کدام پارتنی شاملید؟

جواب - من شامل در هیچ پارتنی نمی‌باشم، ولی

بهودی ایران را در عودت محمدعلی میدانم و کشتی
ایران را اگر ساحل نجات رساند باز همان رجالی
هستند که سابق بروی کار بوده اند

سؤال - چه میگواید در حق ناصرالملک ؟

جواب - ناصرالملک تعلیم یافته است ولی در ایران
کاری از پیش نتواند برد خصوصاً با هیئت کنونی
که بروی کار اند، در چگونگی اوضاع کنون ایران
همان عدم قبول ناصرالملک خدمات دولتی را کافی
تصور باید کرد

سؤال - آیا جنابعالی خدمت محمدعلی خواهید بود
یا بجای دیگر خواهید رفت ؟

جواب - امروز نمیتوانم درین خصوص خیالات
خود را ظاهر دارم

(محمدعلی حسین زاده از برلن)

حبل المتین

خیلی باید بر حسن منطق و تقریرات دیپلماتی
سعدالدوله دروغ نمود این دیپلمات ایران که یک
ثلث عمر خود را در خارج، صرف نموده و بوزارت
خارج و رئیس اوزرانی ایران رسید درین انزوایی
قدری زشت و زیبا باقیه و راست و دروغ بهم
آمیخته که هیچ وجه نمیتوان جز شارتانی و خود
ستانی چیزی از آن فهمید، ولی چون درین انزوایی
اسمی هم از ما آورده همین قدر لازم آمد بدوایم
جناب سعدالدوله بدروغ خود را بسته باندین حریت
ساخته فقط در توقیف یزد چون در مقابل عبدالدوله
مطلوم واقع شده بود جدا ما او را حمایت کردیم و
همین که در ورود امین السلطان بایران (که از ۲۵
سال باین طرف مسبق بحال و خیال او بودیم)
واسطه شد و توصیه نمود مت بلند و خیالات ارجند
آن ابوالله مصنوعی را دانستیم و اولین مخرب مجلس
سعدالدوله را میدانیم، خیالات محمدعلی را مشوب نمود
مگر سعدالدوله لقط مقتنه بزبان دربار ننگذارد مگر
سعدالدوله بقیده ما هرگاه سعدالدوله در ایران نبود
محمدعلی تا این درجه استقامت نمیورزید

و آنچه را هم که درباره آینده ایران نوشته
همه مبنی بر شارتان است عالمان بدانند که محمدعلی
در ایران دارای هیچ پارتی و محبوب القلوبی نیست و
منورترین خلقی که در نزد اهالی ایران محمد علی
است که احکام عدیده از مقام منبع ریاست روحانی

در حق وی صادر گردیده است، همین گونه است
حال ظل السلطان و سالارالدوله این اوامات را امثال
لیاسکوف و سعدالدوله برای مشوب ساختن خیال
اروپائیان در اخبارات اشاعت میدهند ، سرداران
ملی را چون غرض جز خدمت بوطن نبوده و
نیست بهتر از اول با یکدیگر متحد اند نه کسی را
دائیه سلطنت است و نه انقلاب در وضع کنونی
و میتوانیم گفت که سلطنت جدید بتدری
محبوب القلوب است که ما فوق آن متصور نیست و
باندازه درین قلیل زمان فوت و جبروت حاصل
نموده که بر فرضهم سعدالدوله و امثال آن تشکیل
یک پارتی نموده باشند ابدأ پیشرفت نخواهد نمود
این انقلابات جزئی و نزاعهای محلی همواره در هر
مملکت خاصه ایران بوده است و عنقریب که قوانین
بموقع اجرا آید این استنشادات جزئی هم از میان
مرقع خواهد گردید، هم بر قدر جناب سعدالدوله را
اطمینان میدهم که نه ملت و نه دولت دوباره گول
فرمایشات ایشان را نخواهند خورد (لایبلغ المؤمن
من حجر مرتین)

مکتوب شرکا امتعه عمومی کرمان

قریب هفت سال است که جمعی از وطن پرستان
کرمان که معنی شرکت های خارج را فهمیده بامید
اینکه شرکت امتعه عمومی همان نمره شرکت هاست
که نجات ایران را درخور است خاصه که ۱۷ نفر از
تجار بزرگ ایران چه در داخله چه خارجه ضامن
صحت این شرکت میباشند و پشت اوراق را مهر
کرده حتی اولاد آنها نیز ضمانت دارند (نورعلی نور)
لذا هستی خود را تسلیم وکیل کرمان آنها نموده
و اوراق شرکت را خریده فقط در سال اول
جزئی فایده تومانی صد دینار به بعضی داده دیگر
بکلی برده آزمون را بر خود کشیده صاف مردم
را جواب گفتند، باز خداوند ترحم فرمود که زود
باطن آنها کشف شد و الا خود کرمان اگر
فی الجمله حوصله کرده بودند و بی اعتباری ثابت
نمیکردند دو کرور طال مردم را ممکن بود بگیرند
حاصل آنکه در مدت شش سال هر وقت مطالبه
وجه یا حساب نموده جواب دادند که تمام پول
شرکت خرج رانیدیم، راه آستارا گنج باد آوراست
روزی که قدر دخل دارد در صورتیکه قبول

شرکای طهران و قزوین در این مدت آنچه لازمه کوشش بوده بجای آورده فایده ندیده دیگر از شرکای قیر کرمان چه ساخته میشود

چون امروز دولت ایران تقیر کرده و مردانه شده است و رجال زن طبیعت بی ناموس رشوه پرست برداشته شده لهذا عرض حال خود را حضور وزارت جلیله داخله تلگرافا عرض کرده جواب را راجع بدلیه فرموده اند، حضور عدلیه عظمی نیز تجدید عرض و تظلم را نموده هنوز بجواب منتظر نیامده، درجه بی علمی بعضی بجدی است که هنوز نمیدانند اگر مدعی آنها رعیت خارجه هم باشد نقلی نیست باید بنانون احقاق حق نمود ناچه رسد بکسی که چهار روز در بنه کسی بوده باشد

بهر حال هرگاه دیگر بد از اینهمه انقلابات و فدا شدن جان ها در راه حریت باز بشود عدالت عدلیه عظمی شامل حال ماها نشود و ای بحال ما معلوم نیست چه باید کرد باز باید بنه بخارجه بود؟

محض یاد داشت وزارت جلیله عدلیه عظمی مستدی است این یادداشت را درج فرمائید
شرکای امتنه عمومی کرمان

جبل المتین

البته امروز وزرای ایران هرگاه فوراً در مقام داد خواهی مظلومین و نیامده دست قلب گرگان را از رعیت مظلوم باز نگیرند ظلم آنها شدیدتر از وزرای سابق است، آنها ایران را رفته میدانستند و رشوه میخواستند. امروز شما میگویند ایران از ما میباشد و ماها فرزندان این خاکیم باید آسوده باشیم ترقی نایم امید است این گدنگوی عمومی را که گند آن عالم گیر شده است از میان بردارند که حیات است دیگر نفوس متوجه باین قسم اعمال مردم بی ناموس گردد

کرمان

(وقایع نگار اداره)

از ورود قوام الملک بخاک کرمان امنیت فوق العاده بهم رسیده اهالی که شب و روز خواب راحت نداشته اکنون آسوده و بجمهاده آثار نیکی نمایان است، تمازقات از قبیل نقد و قابلیت و شال کشمیری که رسم است در ورود قوام الملک

تقدیم می نمایند آنچه آوردند حکومت قبول نموده همه را بصاحبان آنها رد فرموده، چند روز است جـدأ در اصلاح امورات و تاسیس انجمن ایالتی میباشد و با کمال محبت و ملاطنت وکلای را که متفرق شده جمع فرموده در عمارات دولتی اراک محل انجمن را معین فرموده عما قریب وکلای مجلس شورای ملی را نیز انتخاب خواهند نمود و برای استرداد اموال اهالی دهات آنچه را که ایلات فارس برده مامور مخصوص از کرمان میبرد که در فارس هنگام حرکت ایلات از ییلاق بقشلاق دریافت سازند و آنچه متعلق بایلات خود کرمان است که مثل قرانی و بیره عما قریب عده سوار از فارس رسیده بانهایت اقتدار از آنها استرداد خواهد شد

والحقیقه این سارقین و بعضی ایلات و مردم قریه های کرمان نه آتندر بی شرف و بی حیائی را شعار خود کرده که بتوان تشریح کرد، درد و بلای ایلات بختیاری بخورد بجان ایلات دزد فارس و کرمان لکن چون ریاست رشوه خور امروز تمام شده

امید است عمل ایلات نیز به ترتیب شود آخر این بیچاره ها هنوز کسی بانها یاد نداده که وضع خود را تغییر ادا تا قبح او را بفهمند، امروز افغان ها ترکانها هندوها بلکه زتکی ها هم ترقی کرده تغییر لباس داده اهالی ایلات يك كلاه نمد كه يك ذرع انگلیسی طول دارد بسر میدارند بعد قبای کوتاه به تن کرده شال بزرگی بکمر بسته که آنها کمتر از يك طاغه جلوار نیست

با این حالت زینت آن قطار فشنگ و تفنگ و عمل آن دزدی است و راه زنی، چه کند بیچاره از اول عمر کسب آن همین بوده که مال مردم را غارت نموده بهمال و مباشرین و مامورین به پردازد یکی از معارف مامورین آنها که تازه بخاک یزد و کرمان آمده قاطر ها که زیر بنه و سامان او بوده شناخته شده که مال دزدی است، پارسال در نزد انار راه یزد جمعی زوار کربلا را که بعضی سادات نیز همراه بودند دزد زده قاطر های مکاری های یزدی را برده حال زیر بنه این شخص است بعضی یزدی ها زمزمه کردند فوراً از رفسنجان قاطر ها را روانه داراب نموده که مبادا قوام الملک اطلاع بنفرسانیده آنها را گرفته بصاحب رود نماید

خلاصه واقعات جنوب

شیراز - از مرحیت آسایش اهالی فراهم و دست اشرار از حرکات ایران بر باد ده کوتاه - ولی يك فقره سرفتی در حوالی واقع و چنین استنباط میشود که باشاره بعضی از هن اشخاصی است که نتوانسته اند در شهر انقلابی برپا کنند - امید است که بتدایر حکیمانه ایالت حلیه اشیاء مسروقه مسترد و مرتکب برای عمل خود واصل شود

کارروان - وقارالملک پس از ورود انجمن ولایت را که هیچوقت کنن نمیرفت بچنان سرعتی تشکیل شود مرکب از مردمان کار آزموده مجرب تشکیل فرموده دو هر وکیل هم در شیراز تعیین نموده که یکی جناب آقای مجتهد و یکی باشد

در استقرار امنیت و آسایش عامه نیز بذل جهد نموده علامعلی مای را که مرتکب بعضی شرارت و فسادها بود قطع ید و اسمعیل پسر سرکار رمضان یل ابگینه که بشرارت و ایذاء عابرین و قوافل از حد گذراید و حیدرخان کارجی او را با زحمات زیاد قید محبوسیت در آورده بود و بوسیله اعمال شنیعه با اسمعیل خان معروف شده بود مانند سایر خائس بالای دار فرستاده و نیزقاتلی دیگر را بقتل رسانیدند کارج - خورشید که از مقربان حیدر کارجی بود در مقام تحصیل ریاست آنجا است و افرا است که يك هزار تومان مع يك رأس اسب پشکشی ایالت فارس فرستاده که بمقصود نایل شود و فعلاً مثل سابق چندان تعدی بقوافل و عابرین نمیکند

دالکی - هنوز نور محمد بيك بهان خود سری و تعدی سابق باقی است نه از ایالت فارس حائب و نه بآل خود آگاه است که عاقبت مثل حیدر کارجی بتیر بلا گرفتار خواهد شد

بزازجان - بعد از رسیدن اخبار اشیاء قاچاق بگمرک زایر عبدالله خان با بعضی مامورین کرک بدانجا رفته در مقام مطالبه برآمده غنفر السلطنه آنها را مایوس کرده بعد از رسیدن تلگرافات ایالت فارس چند صندوق جوهر و جای و تفنگ میبخواهد بدهد، زایر عبدالله خان مطالبه جمیع آنها که جای آن ۹۰ صندوق معروف است میکند، و جوابی نمیشود لذا ببوشهر عودت میکند فعلاً رئیس کرک با طهران در مخاربه است، و بقرار مسموم غنفر السلطنه نیز

در اردو مصمم جنگ با حکومت دشتی و دشتستان است که بقرار تلگراف جناب سهام الدوله ایالت فارس بعطاء الدوله واگذار فرموده اند، ولی افواه است که بجهت بقایای او که متجاوز از صد هزار تومان از بابت کلانتری شیراز در سال قبل و حکومت بهران است از حکومت معزول و از او مطالبه دارند آهم اظهار اعلان میکند

بوشهر - چندی است که امورات گرفتار آیدین ۶ نفر نادر بجهت انتخاب وکالی انجمن ولایتی است تا بحال سه فقره معین و مجدداً مذل گشته، بعضی از اشرار تحریکات در صدد انقلاب سازی و حراب کاری میباشند، و از جهه مسلیات است طهور نور عدالت با وجود هرج و مرج مستبدین مذامات تمام دارد و تا آدم قانون دان بیخ ار مرکز نیاید این کار باعجام نخواهد رسید اگرچه مذکور شد که مفتی الدوله که سابقاً معزالملک و پیشکار امام السلطنه حلیه بود بعزم بوشهر از طهران حرکت کرده ولی معلوم نیست که بجهت بوشهر است یا خیل دیگر در نظر دارد، بحتمل بجهت حفظ تیولات چندین ساله تمام السلطنه باشد، خداوند این قطعه جنوب را از شر اشرار محفوظ دارد، جناب سعد السلطان که سابقاً کارگذار محرم بودند بامر او ایامی دولت بکار گذاری بوشهر منصوب و جمعه ۱۴ شوال وارد بوشهر شدند از کتایت ایشان خیلی امیدواریم که مثل سابق فریب بعضی اشرار شورش طلب را نخورند، اداره کرک اعلانی جدیداً به تاجر نموده که از غره محرم ۱۳۲۸ بطور سخت از غالی های قلابی جلوگیری کرده مانع از خروج بخارجه خواهد بود

بندر عباس - بقرار خطوط متواتره اقدامات منسین بر این بوده که قریه (علی کاطی) و (خوری) را کلا غارت نموده و اموال مهوبه را که لازم نداشته بهرمان خود تقسیم کرده اند، خداوند ریشه منسین را از ریشه در آورد

مکتوب از بوشهر

اخبار حدود جنوبی مختصراً از این قرار است، چهار ماه قبل انجمن مرکب از دوازده نفر با هم اعضا انجمن ایالتی تاسیس شده مشغول شدند، از آنجاییکه هنوز قانون ادارات مرکب نرسیده و دستور العمل

مامورین املاغ نشده و اعتقاد عموم مردم هم این بوده که انجمن شملی شیر از رسیدن بعضی عارضین و متظلمین ندارد همه ارباب حوائج هجوم بانجمن دعوی زن و شوهر و مراعات ارانی و املاک و نزاع عدس و بصل سیر و بیاز حملگی مراجع بانجمن شد، مامورین این امر را فوز عظیم دانسته دعوی بار فروشی میدان و کسر بار چار و ادار و مکاری را نیز بانجمن ارجاع کردند هرچه فریاد شد که ای آقایان اینها وظیفه حکام است نه ودینه انجمنها چون دست محرک این و قوه نافذ درکار بود این نصایح مؤثر نیتاد، کم کم دست تیب هم هیئت را دو فرقه نموده بارت بازی شد لاجرم جمعی از اعضاء که صنادید قوم اند از حضور انجمن طفره زدند باصطلاح (تقی واق شد) ولی قوه قعاه در کار بود که این هیئت ماقسی را هم متفرق نماید برای اینکه همه مستدیات و خبج مراد حاصل نیتند دو تدبیر صائی در تضعیف و تفریق و نشنت شخص اعضاء بکار افتاد، یکی آنکه انجمن دیگری از بیکاران و بیعاران فته طلب تاسیس شد و اساس این مجلس ثانوی بر مندیت انجمن ولایتی شد و بنای توهین بر اعضاء، دیگری آنکه بچند نفر غیر اهل و عده وکالت طهران داده شد، هر یک باین امید مستظفر شده دسته بندی شد (فتنرقوا کایدی سبا) اتفاق کله بندی بنان و شقاق بدل شده جنگ خارجی و نزاع توپید گردید - انجمن و وظیفه و مشروطه و عدالت و همراهی ملت و آیین وکیل طهران در احضار وکلای بلاد و تاسیس انجمن واحذرای عمومی در تعیین وکیل و اصلاح امور عالییه همگی فراموش شد، فعلا دو قوه بلکه چهار قوه قعاه متضاده در بوشهر حکمرواست چون این معرکه و تخالف بلدی برض اولیای امور طهران نرسیده هم، روزه تلگرافات از وزارت داخله و هیئت مقدسه علماء اعلام و مجتهدین عظام و کلبیون و الامقام میرسد در بهت وکیل طهران، خوب است محافل مرکزیه بنظر دقیق ملاحظه فرمایند آیا با این اختلاف کله ممکن است بهت وکیل کردن یا نه؟ فلا اتفاق آراء در بوشهر با این ترتیب حالیه ممکن نیست، اگر دولت و ملت بخواند حدود جنوب را در تحت مشروطیت مندرج سازد با این اساس حالیه بقره حکم است، ندانست که بنامه، نا محالت، اشتداد

و اگذار فرمایند، این قطعه را موضوع دانسته از ترویج قانون و تاسیس بساط عدالت در آن بکلی منصرف شوند و متعذر باشند تا از پرده تیب چه روز کنند و تقدیرات آلی در سواحل بحر جنوبی چه مقدر فرموده باشد، فعلاً در بنادر هر روزه يك نقطه منقلب و محتاج بسوق اردو میشود، واهی اختلالات بلدییه جاب انصار عقلاء و نزاع داخلی موجب جنگ خارجی است، گذشته از همه رادر این قنایت ندارد و محل اعتنا نباید باشد صرف نظر از آغا اصاح بحال مات و دویب است، زیرا که اگر اعضاء از بهت وکیل رادر بنمایند و اسی از تاسیس قانون برید تمام این شورشها و فته ها و خسارات دولت موقوف میشود، امنیت نامه حاصل و آسوده عموم فراهم خواهد شد

حقیقتاً وقایع بکار جلال از بوشهر میتوبید مدتی است که در بوشهر نیست اوضاع حالیه و حالت حاضره امروزی و مسایوی اخلاق عمومی عدم ملت خواهی نداشتن محبت وطنی تمام این و اهل مجموعاً یا منفرداً طلب حکومت اداره را از اولیای امور می نماید، يك وضع ناسب انگیز بی اعتنائی مصادر امور مرکزیت گویا این سرحد معتبر با اهمیت موقع از خریطه خیال مصادر امور و نقشه جغرافیائی ایران بکلی خارج است، هیچ آثار ملکی و علام دولتی و دوائر حکومتی در این سامان مشاهده نمیشود، بی نامی امور مدلل میدارد که این ولایات و بلوکات بدوائر مرکزی ابتدا ارتباط ندارد، يك وضع ناپسند آنکه امروز تمامی افراد اهالی از هر صنف و طبقه که باشند در اداعت هیچ قانونی نیستند هر که هر چه بخواند بدون مانع میتواند بکند، حافظ حقوق و حارس حدود درکار نیست، اسعار بدست مردم طمع موازین در دست اشخاص بی انصاف، عوارض دیوان بدست يك نفر غیر مسئول، بهر مصرف بخواند میرساند،

يك وضع مکروه آنکه جمعی در این شهر از چندی قبل تا کنون قبول شغل و کسب معینی ننوده اند و عضویت عالم انسابت را قبول نکرده از انضول معاش دیگران تعیین میکنند موجبات و تعطیل کارهای نوعی را برای تحصیل منافع شخصی فراهم می آورند بهر حیل و وسیله که باشد اتفاق شقاق و نفاق بین اکار و

اعیان می نمایند ، هر روز يك نفر عالم یا حاکم را مرکز احاطه اجتماع نامیند خود قرار داده پس از نيل بمأمون نامتبول از مرکز دائره قبول اخراجش می کنند

این دسته از مردمرا در زمرة طبقه ارتجاعیون نمیتوان محسوب نمود ولی برای تعویق امر مربوطه کاملاً مساعدند ، یکی از اوضاع جاکاه وقاحت آن اشخاصیت که یوسف وطن را بدرامم معدود فروخته برای تحصیل حطام دنیوی از ارتکاب هیچ گونه خیانت کوتاهی ندارد ، آیا کدام گناه و خیانت بالاتر از سی در تنید کله خارجه است ؟ آیا کدام سینه باتنای تلبه اجنبی بر داخله برابری میکند ؟ جای تعجب اینجا است که با وصف این آرزوی نامشروع در مجامع عمومی خود را بمرتبه عالی از مسلمان مرفی میکنند ولی همینکه میشوند يك نفر عالم وطن خواه بتناسب يك نکته سیاسی بگوید که امروز نباید استعمال متاع روسی مثلا بنایم اختیار حالت جنون می نماید ، یکی از اوضاع دلحراش تشکیل شرکت اشیاء ممنوعه است ، دیر زمانی است که این شرکت میشوم اسباب اضمحلال استقلال ایرانرا فراهم آورده تلفیات فوس اخیره این سنوات اخیره نتیجه معاملات ممنوعه این شرکت است بملاوه همه ساه خسارت کالی بگمرکات بوشهر وارد می آورد ، طی بساط و التواء این اوضاع ردیه در سایه تشکیل يك حکومت قانون خواهد بود

امید است که مصادر امور و اولیاء جمهور زودتر باین بنادر مهم عطف نظر و بذل توجه فرمایند

دریوم ۲۵ رصا از تلگرافخانه ایران اشاعت رفت که ایات دارس نصر الدوله را ماخوذ نموده حدان جرائد بمراکز اخبارات خود اطلاع دادند بد معلوم شد که تلگراف شده ولی اصل مطلب تحت نداشتنه است

بتاریخ مذکور اداره کربك آگاه شد که مال التجاره بسیار از قبیل جای و قماش و اشیاء ممنوعه از قبیل تفنگ و فشنگ و زنگ از طریق رودخانه و دلبار حمل شیراز ، کربك حسب التکلیف شده تفنگچی بریست زانو عبدالله خان برای گرفتن و جلوگیری روانه قریه خوشاب و برازجان نموده نتیجه هنوز معلوم نیست ولی کیانی اشیاء ممنوعه را همه میدانند که

چه کسانی ، خوبست اولیاء حکم نموده جهیزات دولتی که در غای بوشهر اشگر انداخته اند در دلبار و دهنه رودخانه واقع شوند

اوائل شوال جناب آقای حاجی شیخ یوسف وکیل سابق شیراز که بعد از انفصال مجلس بمکه مظلوم و عتبات عالیات مشرف شده بود وارد بوشهر شده در منزل جناب نخرالاسلام منزل نمودند ، آقا میرزا محمد منق کوی و آقا شیخ عبدالکریم معلم مدرسه سعادت بزم پیشی حرکت نمودند امید است که مسانرت ایشان برای معارف جنوب میند و منتج نتایج حنه باشد ، گویا بجای آقا شیخ عبدالکریم آقای اسدالله خان یاور محض خدمت بانبا و وطن قبول تدریس شعبه ریاضی را نموده است روزجمه ۱۴ مجدداً برای انتخاب زار اجتماع شد باز در تعیین نظاربنای اختلاف گذارند جناب حاجی شیخ یوسف حضور داشت و چون تعیین نظار موضوع اختلاف گردید جناب حاجی شیخ با وصف ضعف و کسالت مزاج نطق بلینی مشتمل بر نصیحت و انحراد که آداء فرمودند ولی بقول شیخ سیدی (نصیحت نیک بختان گوش گیرند)

بالاخره باتخاب آیین نظار شد ظاهراً از روز یکشنبه شروع بدادن تعرفه خواهند نمود مسئله انتخاب مبعوث ملی هنوز معطل مانده بنظر ننگارنده چنین میرسد که اگر اهالی بوشهر آقای خارقان و جناب حاجی شیخ یوسف را انتخاب نمایند کار خوبی کرده اند

شب شنبه ۱۵ و روز شنبه متوالیا احساس زلزله هوایی و ارضی شد

بشارت امنیت

چون میدانم منتظر اخبار امنیت و آسایش وطن هستید محض مسرت خواطر مواخواهان وطن و مضمون آیه شریفه (و اما بنعمت ربك فحدث) دستخط اطمینان بخش حضرت اشرف . . . وزارت جلیله پست و تلگراف را که بمنزله اعلان است فرستادم ملاحظه فرمائید اگر امنیت در جمیع ممالک محروسه حکم فرما نبود چطور این اعلان شایع میشد ، چون همیشه اوقات میزان امنیت و اغتشاش بلاد در دست خدام اداره جلیله پست است فعلاً می بینم از سرحد خراسان و آذربایجان که

پوشهر قریب یکصد بستخانه است بست سلامت
رسیده و میتوان گنت در این سنوات گامی باین
امنیت بوده باز هم فحمدالله ثم حدالله
(خادم بست سروش الملك)

اعلان

بموم رؤسای بست و ایالات و ولایات اخطار
میشود - از قرار معلوم بعضی از آقایان تجار و امالی
و اشخاص که طرف مکاتبه بست هستند مدلول اعلان
سابق را که در خصوص چهار بیج مواقعی که
اداره بست خود را مسئول به تادیب غرامت نداشته
انتشار نموده است درست ملتفت نشده اند و چنین
گمان و تصور نمودند که اداره بست در کلیه
موارد از عهده مسئولیت غرامت مسروقات و مقودات
امانات بست معاف است و برای اینکه آقایان تجار
از میزان مسئولیت و ضمانت اداره بست کاملاً آگاه
و قرین اطلاع باشند توضیحاً اخطار و رفع این اتمام
شبه میشود که اداره جلیده بست باستانی چهار بیج
موارد و مواجی که سابقاً اعلان شده است در تمام
مواقع و موارد مسئولیت نام در باب تادیب غرامت
و مخصوصاً در ایصال و صحت امانات و مراسلات
مردم ملتزم و متعهد است، فقط همان چهار بیج
موارد که سابقاً ذکر شده مثلاً از قبیل اماناتی که در
حکام جنگ و انتشار فوق العاده که دولت از
جلوگیری اشرار بر نیاید مسروق یا مقفود شود یا
حریق گردد یا بواسطه حوادث آسانی از قبیل
غرق شدن کشتی امانتی غرق شود اداره بست از
عهده مسئولیت معاف است، و الا در تمام مواقع چه
در اوقات انقلاب و چه موارد دیگر مسئولیت تادیب
غرامت امانات مسروقه و مقفود را بعهده داشته
و دارد، در این صورت آقایان تجار و امالی هر
نقطه بوجب مدلول این اعلان از روی نهایت خاطر
حسی و اطمینان کامل امانات و مراسلات خود را
باداره بست رجوع و اداره بست را مسئول کلیه
غرامت مسروقات و مقفودات خود بدانند

« شهر رمضان المبارک سنه ۱۳۲۷ - سردار منصور »

جبل المتین

شک نیست که امروزه برای ایران خواهان
بشارت امنیت بالاترین بشارت است و اعلان رسمی
که وزارت جلیده بست و تلگراف داده بوسیله امنیت

ایران را تصدیق می نماید و گویا ظامر میدارد که
بعضی تلگرافات را که خارجه برای مشوب ساختن
حواسها و بدنام نمودن دولت جدید اشاعت داده
اند بی اصل و منی بر پلنیک است

آری از هیئت کابینه و وزارت جلیده بست
آقای سردار منصور که در راه حریت ایران
متحمل همه گونه خائشان شده و متها درجه مایه
اطمینان و محبوب القلوب ملت هستند این گونه اقدامات
طالانه عاقلانه اطمینان بخش درخور است

سردار منصور اول هدف راه حریت و اول
کسی است که محمد علی قبل از انهدام مجلس مجرم
اینکه چرا مخبرات تلگرافی ملت را آزاد داشته
گرفتار نمود و الحقیقه هم گونه امتحان داده و عالی
است مجرب و عاملی است دانا، خداوند امثال ایشان
را در مات ما زیاد فرماید

و ضمناً از ایشان متوقعیم که اعلان به بستخاجات
دهند که دست تصرف در جراند دراز نه نمایند
از دیوباز بعضی از اعضای بستخاجات تصرف در
بسته های اخبار را از عادات مرسومه قرار داده
اند و هرگاه درین خصوص تأکید نمود گویا خدمتی
بزرگ بمعارف مملکت نموده اند

درین مقام نیز خارج از مناسبت نیدانیم که
تشکرات صمیمی خود را از بعضی رؤسای
بستخانه که در هر دوره و مائت خویش را بامتهای
دیانت تعمیل نموده خاصه جناب سروش الملك رئیس
کی بنادر خلیج و عربستان تقدیم نمایم، خصوص
خدمتی که جناب سروش الملك در اجرای تهر خلیج
به خارجه داده و سالی کلیه بدولت فائده رسانده
قابل همه گونه تمجید است، اگرچه چندسال درین
موضوع مخبرات جاری بوده و دیگرانم درین
زحمت حصه گرفته اند ولی استادک جناب سروش
الملك و اجرای این امر خدمتی است فراموش نشدنی
بد بختانه هنوز هم می بینم که برخی تهر های

انگلیسی بروی لانه هائیکه از خلیج میرسد زده
شده است و این خیلی دور از انصاف است که
امالی خلیج تا این درجه اظهار بی حسی نمایند و
این امر بیشتر در بستخاجات جزء طاند بندرعباس
و شیره دیده می شود و اگر عذر عدم اطمینان دارند
رجوع به مرکز نموده تارفع بی اطمینانی از آنها بشود

اعلان

بموجب (دگری) فیصله (۱) نمبر ۱۷ بابت ۱۹۰۷ اطلاع داده میشود که جمیع طالبکاران وغیرهم که دعوی وحن بر متروکات حاجی مهدی بغدادی متوفی ساکن ۵۴ ونکناسای - مستری اسریت - متیالبت - مدراس ، دلال نیل (که ۲۴ اکتوبر ۱۹۰۶ ویت نموده و وصیت زبانی او را در عدالت طایه مدراس بتاريخ ۱۸ دسمبر ۱۹۰۶ خان بهادر حاجی محمد عبدالعزیز بادشاه صاحب قوسل دولت عثمانی و شریک بزرگ جنابان حاجی محمد بادشاه صاحب و شرکا ساکنان نمبر ۸ والا با - اگرها رام اسریت - تریبلیسکی مدراس وصی متوفی مذکور بمحل اثبات رسانیده) داشته باشند کیفیت و تفصیل دعوی خود را تحریراً و ملفوظاً سام دستخط کنند ذیل که سالیسیر وصی مذکور است پیش از ۱۷ مارچ ۱۹۱۰ بفرستند که بعد از اتضای این تاریخ وصی موصوف تقسیم متروکات را به حقداران خواهد نمود، و فقط نظر به دعاوی و حقوق آنها خواهد کرد که پیش از تاریخ مذکوره اطلاع حقوق و دعاوی خود را خواهند داد - و هیچوجه وصی مذکور ذمه دار حساب دادن متروکات بآنها خواهد شد که قبل از تاریخ مذکور اطلاع حقوق و دعاوی خود را نه کرده باشند - مرقوم ۲۵ سبتمبر ۱۹۰۹ (دستخط - اثری وصی)

نمبر (۱) آرمنبر اسریت - جارج تاون مدراس

ترجمه اخبارات خارجه

(راجه بایران)

وقایع نکار سول اند ملتری کتلت لاهور از شاز می نویسد . ایالت مرکزی شیراز قابل همه گوه تعریب و تعجید است هر شخص منصب مزاج بید حکومت موصونه را تعریف نماید چه بدون مدد خارجی با همان سربازهای معلوم الحال دوات بقسی مرعوبیت در قلوب اهالی جای داده که ما فوق بیان است، شهر در متمسا درجه امنیت است و رعب قانونی در قلوب بزرگان و سرجنابان جای گرفته ، علاوه بر آنچه سابق نوشته ام يك از قائلین دیگر را هم حکم باعدام داده شد و خود را کاملاً پای بند بقانون جلوه داد، قاتل را در بازار بدار زد و یکی بز ورنه مقتول را حکم بقتل او داد و فوراً او نیز

بقصاص قاتل مبادرت کرد ، سزای مجرمین و حکم به قطع اعضا را بسیار و خیلی زود میدهد و اهالی اینجا نیز بدون اینگونه سزاهای پیش پای خود نمی نشینند آوازه دزدی چندی است که در مملکت فارس شنیده نمی شد، فقط چند یوم قبل در (کوهستان) قرب اسنهران و دیگر در دشتستان قرب بوشهر سارقین دست درازی نموده اند

شک نیست تا انتظامات کامله در هر شهر جاری شود چندی وقت در کار دارد ولی تا جائیکه سهام الدوله و الی فارس انتظام قائم نموده قابل هرگونه تعریب است

آخرین اقدامی که نموده این است جانی خان رئیس ایالت عرب که از مشاهیر دزدهای فارس بود گرفتار نموده و سالی است که اصغر خان سردار دیگر ایالت عرب را که او نیز از دزدان معروف است دستگیر نماید، ولی اصغر خان اسکار نموده است از آمد بشیراز

نصرالدوله پسر کوچک قوام تحت نگرانی حکومت است و ازین رو بدرستی مشول کار میباشد ولی معلوم نمودن حال نصرالدوله که درین وقت با وجه میگردد دشوار است

شب نامه های تهدید آمیز متواتره در شهر اشاعت میدهند ولی حکومت بهیچ وجه محل اعتنا قرار نمیدهد ، مخالفین حکومت يك مرتبه برای حفظ بست و جمع شدن در مسجد کوشش کردند ، اما از اقدامات حکومت و نرستانن آدمهای کارکن مقصدیان بهوش و ازین حرکات باز آمدند

اینک رمضان تمام شده بعد از طبل سه شب حکومت شخصاً در تمام کوچه و بازار گردش مینماید و جزئیات امور شهر را شخصاً تحقیق می کند و با کمال اطمینان و قوت قلب است و هیچ خوف از آن ندارد که مستبدین قصد جان وی نمایند ، در کاذرون نیز باندازه ضرورت برای حکومت محلیه تهیه قشون دیده اند و به حکومت جدید کاذرون حکم شده که بمجرد ورود کاذرون تدارک طناب انداختن مجرمین را به نماید

خیلی کم از صوت الدوله آواز بگوش میرسد همین قدر معلوم است که در مقر خود که تخریب

شیراز است متوقف و با ایالت جلیله نیز متمسک
یکسانی را دارد

ایالت فارس جداً حکم اکید نموده که طریق آمد
و شد کاذرون را برای عبور و مرور فوری صاف
و امن نمایند. از سلوک حکومت چنان مستاد می شود
که عقرب جمیع خوابین شرور و سر جنبانان اطراف
سر در کند قانون در آورند

وقایع نکار (پانیر) در باب اصلاحات جدید
ایران چنین خبر میدهد .

چنان دیده میشود که در تدارکات دولت جدید
ایران يك اختلاف سختی از جانب ایرانیان پیش آید،
ملقبان طهران تا درجه خوف زده شده اند از
اعتناشات غیر مترقبه که در جنوب ایران نمودار
گردیده است. قصبات نواح بندر عباس غیر محفوظ
و اطمینان بخش نیست و این خوف از آن دسته
حزبانی است که بتازکی نمودار گردیدند، و يك از
دهات که دارای یکصد و پنجاه خانوار بوده تمام
فارت نموده اند، جناب حاجی آقا سید عبدالحسین
لاری را با کمال احترام دولت به طهران جلب نموده
و او در اظهارات خود از روی واقع و حقیقت
خوبستن را حامی مشروطیت ثابت نموده ولی اقوام
است که دوترا از تابعین سید ششصد نفر دزدان
را دور خود جمع نموده (اینها اگر تابعین سید
بودند اطاعت فرمایشات او را میکردند اینها دشمنان
سید و محض بدنام نمودن او خود را تابع سید
قلم میدهند)

دزدان راه بندر عباس را احاطه نموده در
تجارت خلل وارد آورده چند یوم قبل کاروانیکه
بکرمان میرفت راه زنان بر او حمله بردند يك مکاری
مجروح و يك از دزدان بقتل رسید صاحبان مال
بمناسبت اینکه حمل کاروان آذوقه بوده که از بیثباتی
فرستاده شده بود بقونسل انگلیس شکایت کردند
آنها را نزد حکام ایران فرستاده و از طرف حکومت
سوار بقب دزدان فرستاده شد

سرداران ملی در طهران جدا مشغول برقراری
امنیت در جنوب هستند و آنها از صولت الدوله
امیر عشایر و ایماغانی قشقایی خواسته اند که همه
قسم حکومت را تأیید دهند در برقراری امنیت
و نظامی شود که صولت الدوله جداً دامن است

برگرفته در برقراری امنیت جنوب با حکام ساسی
است

ملاهای طهران انجمن نموده و درین موضوع
بحث می نمایند که نمایندگانی آنها در مجلس حاضر شود
و این ظاهر می شود که سپه دار اعظم (بر حسب
قانون اساسی) قبول نموده است که پنج نماینده آنان
در مجلس شرکت داشته باشد یعنی (از بیست نفری که
مقام منبع ریاست روحانی نامزد فرمایند بترعه با
بکثرت آراء مجلس آن بیخ نظر انتخاب خواهند شد)
این امر محل شبهه است که آیا تا آخر نومبر مجلس
انقاد بیاید یا نه چه تا کنون وکلای ولایات تمام وارد
طهران نشده اند

بر حسب خواهش اهالی کرمان قوام الملک حاکم
کرمان مقرر گردیده (این تقرری بر حسب تجویز
وزارت داخله که ذمه دار امنیت مملکت اند بوده
نه خواهش اهالی ولی بعد از تجویز وزارت داخله
اهالی هم در باطاعت احکام وزارت انکار از قبول
نه نمودند) بواسطه غارتهای متوالی (دزدان فارسی)
اهالی کرمان بتدریج درجه هلاکت دوجار گردیده اند
ازین رو مصادر امور طهران پیش از جاهای دیگر
متوجه بکرمان گردیده اند، مسجده اموریکه اهالی
کرمان بطهران مخیره نموده یکی این است که
انگلیسان کوشانند بلکه بهرانه و وسیله قشون خود را
وارد خاک کرمان نمایند چنانچه بک دسته کوچک از
قشون انگلیس در سرحد بلوچستان آماده و مشغول
نقشه کشی و پیمایش اند

از علائم بسیار چنان نمودار است که ایالت
جدید کامیاب گردیده در برقراری امنیت در صوبه
کرمان و بلوچستان (درین امر هم باید برحدوث
و دانشمندی وزارت داخله و حسن انتخاب ایشان
بسی تمجید و تشریف نمود چه امتشاش کرمان از
دزدان فارسی بود که با اشاره قوامان مصدر شرارت
بودند هم که حکومت با خودشان شد و امنیت را
ذمه دار شدند بدون شبهه امنیت برقرار خواهد گردید
ولی این امنیت در صورت امتداد حاصل خواهد
نمود که ادارات بر مجرای قانون بگردش آیند
خصوصاً اداره ایالتی تا بود و نبود حکومت فرقی
بحال مملکت نه نماید و يك اردوی منظم هم همواره
در کرمان از روی همت موجود باشد، صوبه کرمان

هم دارای وسعت خاک است و هم قابل انتفاع سیاسی و اقتصادی و هم بهترین مراکز لشکر خیز ایران میتواند بود در کرمان باید چند نفر از مرکز برای دائر نمودن ادارات فرستاد. چه اگر قوام الملك مانده باشد مانند سهام الدوله از عهده دائر نمودن ادارات بیرون نتواند آمد و در خود کرمان هم اشخاصی که دارای این گونه سلیقه و اضلاع باشد کمتر سراغ داریم

طهران

(وقایع نکار ما)

(سلخ ماه صیام)

با وجود این همه اخبارات روزانه این شهر پای تخت بحث ما در حادثات محلیه غیر موزون است لذا ازین و بعد آنچه بنویسیم کلیات و نقادی خواهد بود مع ذلک خیلی ملاحظه خواهد شد که بزاسیار بر نخورد چرا که هنوز مصادر امور گوششان به نقادی بر نشده تمجید دروغین را بر تنقید راستین مرجح میدارند چندان نمیتوان با آنها هم ابراد نمود چه هیچ گوششان به نادای آشنا نیست و وضع جریده را فقط برای تمجیدات دروغین خود و امتثال خود می بندارند اگر خیلی بتوانند قلب خود را راضی نمایند روز نامه حوادث جزئیه را آنهم با پیرایه تمجید خودشان بنویسد و یا از جا های دور و دراز بحث نماید، مثل امریکا پترسبرگ لندن ژاپون و بهتر این خواهد بود که از قطب شمال یا جنوب سخن گوید، آخر همین مصادر امور امروزی غالب بلکه تمام همان مصادر امور سی ساله ما هستند که از برکت فطانت و دهانت لباس استبداد را از پرافکننده حایه مشروطیت پوشیده اند، میدانید يك دمه ترك عادت دیرینه دشوار است میتوان گنت امروز دشوار ترین کارها در ایران حاصه در طهران اخبار نکاری یا وقایع نکاری اخباری است چه اگر امك سهوی نماید یا خطان در طبع پیش آید اگر مذهبی باشد میرود آنجائیکه آقا میرزا سید حسن رفت، و اگر باصطلاح پلندی باشد بدون سؤال و جواب و عدالت و استتطاق مانند روزنامه شرق توقیف می شود و عمده سبب هم این است که مصادر امور خویشان را عدل محض دانسته و عدالت را برای طبقات دایه و متوسطه

می بندارند و در حق خود قانون و عدالت را شکست تصور میکنند، و علت هم این است که امروز نه پادشاهی است که بتواند باز پرس کند و نه مجلس متفوح شده که بجم از مسؤلیت آن باشد ولی از طرف دیگر که ملاحظه شود حق هم دارند چه غنا ان يك مملکت پر آشوب که مانند دریا متلاطم است بکس دارند و امنیت او را ذمه گرفته اند و خویشان را مسؤل استقلال او شناخته اند ملت جاهل از هر دهان آوازی بگوششان رسد کور کورانه بهیجان می آیند و اشرار هم در گوشه و کنار منتظر يك آواز که یکی به بهانه دین و شریعتا گوید و دیگری بنام دولت خواهی بیرق مخالفت بلند نماید، همسایگان خیر خواه هم که قشون خود را در داخله مملکت جوی داده عقب بهانه میگردند اگر مصادر امور باین سختی از جزئیات جلوگیری نه نمایند دیری نمیگذرد که این جزئیات سر بکلی میزند

بدون اغراق خبر نکاری کلینه کنونی درین جزء زمان ما این همه موانع خیلی خوب کار کرده اند و میتوان گنت از جنس ایران با این بی اساسی بهتر ازین تصور نبود ولی این معنی دلالت نمیکند که مستقنی از نقادی باشند نادای باید کرد ولی نه قسمی که مردم آزادی ندیده ایران بر میشت دولت جری شوند و نه بوضی که مصادر نقادی نشیده ما دم کرده دست و پای شان ست گردد، عجب مشکلی در ایران پیش آمده به مجرد نقادی يك اخبار عوام بر اطلاع کور کورانه چشم از جمیع محسنات پوشیده همان نواقص نقادی شده را میگیرند و مصادر امور ما هم از بی تجربگی به يك نقادی یا اعتراض يك اخبار نوری دست و پایشان سرد شده از کار می افتند و یا از جامه طیبی خارج شده شروع به بیقانونی می نمایند و حال آنکه باید از اعتراض و نقادی ارباب جراند یا مجامع ملیه قانده بگیرند و نقائص خیالات و یا مسلك خود را از نقادی و اعتراضات تکمیل نمایند و قوت دهند، در هر صورت امیدواریم رفته رفته این نقائص هم از مملکت ما دور شود، روزنامه شرق دوباره دائر شد و او نیز بر حسب اقتضای وقت مسلك خود را ملامت نمود و حق این است که صلاح

امروزه ایران همین است که جراند فارسی یک مسلك متدل ملاهی اختیار نمایند. گویا مقدمه این باشد، باز گردیم بر سرکلمات امور که ازین جد موضوع بحث ما خواهد آمد

اصول مشروطیت در طهران تا درجه لباس ظاهری پوشیده ولی هنوز منویت پیدا کرده دیر هم نه شده است میتوان گفت از دوره اول که دو سال بود برتاب بهتر است تین که در کار میباشد چند امر است، اول حدود هر وزارت و رابطه آن با وزارتخانه های دیگر تیر معلوم است ازین رو میتوان گنت وزارتها در کار یکدیگر دخالت مینمایند و گویا این مداخلتها اجباری باشد، امروز وزارت که مطمح اذار میباشد چهار وزارت است وزارت جنگ، وزارت داخله، وزارت خارجه، وزارت مایه، یا اینکه وزارت مایه مستشارخارجی دارد و دیسیون مایه هم هست ولی هنوز تینه وان گنت وزارت مایه داریم فقط باید گفت دفتر استیفا ان ترتیب شده و غالب وجوه با اداره مایه میرسد و فقط ثبتش در دفتر مایه می شود بیشتر هر وزارت خانه آنچه وصول میکنند قبل از آنکه بوزارت مایه برسد خرج و ثبتش میرسد و بعد از صرف حواله وزارت مایه گرفته می شود، اگرچه ما اقرار داریم که این بواسطه تنگی پول در دستکار دولت است ولی اگر صد سال هم باین وضع پیش رود ما دارای وزارت مایه نخواهیم گردید باید باسم نه‌ای وزارت مایه قانع باشیم و رسمیت از آن نخواهیم

وزارت داخله و جنگ خوب کار میکنند و باید هم میکنند چه مایه این سعادت آنها هستند وزارت داخله تخمیناً تمام حکام را روانه داشته و بیشتر هم برگر حکومت خود رسیده اگرچه خیلی سالی اند که وکلا زود وارد شوند و مجلس عاجلاً منعقد گردد ولی باز هم دو ماه طول دارد وزارت جنگ در رفع نقائص قشون خیلی سعی است و میتوان گنت که امروز قوای عسکری ایران از اواخر ناصرالدین شاه خیلی بهتر است با این قلت پول و کمی وقت خیلی کار کرده اند

از وقتی که جناب علاء السلطنه بوزارت خارجه

خیلی امیدوار شده اند فقط چیزیکه مردم را مکدر داشته این است که چه در وزرات خارجه و چه در وزارت داخله غالب همان مأمورین قدیم بلکه مستبدین معروف بروی کار اند این جماعت خوش بخت هم در دوره استبداد حکم فرما بوده و هم در زمان مشروطیت علاوه بر اینکه حق تلی از دیگران شده خوف آن است که اگر این جماعت بروی کار بماند هر آن که موقع یابد خلل درکارها اندازند شك نیست که دررا بهتر از ما مصالح امور واقف اند ولی نمیتوانیم تصدیق نمایم که تجربه شان درین موضوع از نمایانها هم پیش است

امور مایه ایران کارها را دشوار نموده اگرچه در تیاب مجلس استقراض ممکن نیست ولی تا کنون زمزمه استقراض هم از وزرا بگوش نرسیده و سی دارند که بنای سنوات سابقه را وصول نموده رفع حوائج به نمایند دست بکار هم شده و میتوان گفت تا درجه کامیاب گردیده اند

فرمانها از وزارت عدویه استعفا داد، علت معلوم نیست برخی میگویند بواسطه عدم اطمینان بان باو بوده اگرچه فرمانها در ایام استبداد علقاً اقدای برخلاف مشروطیت نداشته ولی مسلم است که در حایه مشروطه هم کار کرده ازین رو آن اطمینانیکه شاید و باید ملت باو ندارد حتی تصور میکنند بواسطه مرافقه که باو در عدایه دائر آمده این استعفا پیش آمده است گروهی می پندارند که بنای سابقه را که وزارت مایه از ایشان حوالسته سبب این استعفا گردیده است در هر صورت استعفا و قبول استعفاى ایشان قطعی و علت استعفاى ایشان ظنی میباشد چیزهای دیگر هم شهرت ولی از ذکرش که محتمل است بزات بار بر خورد صرف نظر می نمایم

بدیه طهران مشغول کار هست ولی کاری که بتوان واقفاً از او نتجید نمود بروز نه نموده چیزیکه منویت پیدا کرده و بتوان درین دوره باو فخر نمود نظمی است چون نظمیة ولایات باید بهمین ترتیب دائر شود بعید نیست وزارت شود فعلاً زمزمه درین باب هست ولی رسمیت سدا نکند

نمی‌شناسم، وزارت علوم و اوقاف دست بکار شده ولی خیلی بی و این هم بواسطه نداشتن بودجه و تنگی پول است

اداره کمرک هیچ چنگی بدل نمیزند بلکه بایدگنت از دوره مسیو نوز بهتر نشده بلکه در بسیاری از امور بدتر است هنوز هم وزارت مالیه توجه بر این امر نکرده است

وزارت پست و تلگراف خیلی بی‌نظم شده بود سردار منصور خیلی در انتظام اوست ولی بدون مستشار عالم ترقی نخواهد کرد و تبدیلات زیاد لازم دارد و اگر آن تبدیلات داده نشود ترقیات متصوره در این دو اداره بزرگ صورت نخواهد گرفت

وکلاهی این دوره آنچه تا کنون اغخاب شده بهتر از دوره سابق است ولی بدبختانه هنوز مجلس نشده آثار دوتیرکی در آنها نمایان است چون معاندی مثل محمدعلی درمیان نیست امیدواریم این دوتیرکی چندان فضع نگیرد وزیران کابینک و ملت وارد نیارد مفتین و منبذین خیلی کوشان بوده و هستند که میدان سردارین تولید نفاذ نمایند و بجای مجتبیای و گیلانی مناقشه اندازند بحمدالله تا کنون نتوانسته و انشاءالله من بعد هم نخواهند توانست

روزنامه ایران نو تا درجه میدان را بر سایر جرائد تنگ نموده سبب این است که این جریده هم دارای مسلك مستقیم است و هم اخباریت دارد و میتوان گفت در جمیع جرائد فارسی اخبار جامع و مابع است، روزنامه شرق هم بهمین آب و تاب اشاعت یافته هنوز طهران گنجایش سه اخبار روزانه ندارد

فقط يك پارتی بر خلاف دولت جدید دریندت تشیل یافت که به تدارک نظمیه فوری گزینار آمده و در باع شاه محبوس آمدند و عنقریب آنان را نیز جلای وطن خواهند داد، ظامرا تا کنون پارتی دیگر تشکیل نیافته ولی مسوع می‌شود که چند نفر از ملانمایان کوشانند که تشکیل يك پارتی بدهند ظامرا باسم حفظ حقوق خودشان و در باطن برخلاف دولت جدید تا کنون که موفق نگردیده اند و چون آن بان بر قوت و رسوخ و نفوذ دولت می‌افزاید کان ندارم ازین و بعد مقضی‌المرام گردیدند خاصه وقتی که مقام منبع ریاست روحانی و

سایر علمای ربانی ایران و عراق حامی دولت جدید و از خیالات فاسده ملانمایان واقف شده‌اند این طبقه سعی اند که بدو در اطراف و مراکز دور و دست اغتشاش انداخته رفته رفته خیالات خود را در مرکز قوت دهند امید است مصادر امور قورا جلو گیری نمایند و نگذارند کار بالا گیرد چه هنوز خواستکاران وضع استبداد در گوشه و کنار بسیار اند که بناچار امروزه سکوت اختیار کرده و هرگاه قطره آب به پیتند خیلی شناساوری خواهند نمود

نامۀ خجسته خوانی

(جهان فرتوت باز جوانی از سر گرفت)

باز بداد گری دادار مهربان خورشید جهان تاب داد سر از گریبان ابرتیره فام جور بدر نمود از برتو شید خویش مرز و بوم ایران بیاراست، از جنبش باد بهار آزادی باغ و بوستانش بسی سر سبز و خرم است، اینک بنکه گرامی از نیروی یکانکی و برابری رشک فردوس برین و نیکارستان چین است، روز پیروزی آزادی آشکار و روزگار فرمندی و نیک بخنی بر بروشان بیداراست، آغاز روز آسایش پادرام و انجام روزگار ستم کاران است، به چه هیومن روزی است و به چه فرخنده روزگار سزد این روز خجسته را گرامی داریم و بر دیگر روزاش برتری دهیم، ز آنکه روزی است که دابر زیبای دستوری و اشامه از سر برگرفت، روزی است که شیفتهگان آزادی کام دل خویش چشند، روزی است که دگر باره کنکا سستان رایت استوار نمود و کشور ایران را بر از دادگری کرد، روزی است که دشمنان بدمنش از مرزبانی این آب و خاک نا امید کشته و چشم آرز از برمان برمانی به بسته، روزی است که روسیا روستائی را دست ابه مانی از دامن رسای بنکه گرامی کوتاه گردید، روزی است که دیم خسروی از تارک پادشاه جنا پشه برگرفته و گاه شاهی از آرایش پاک گشت، روزی است که فرشته پاسبان شت احمد شاه بر فراز تخت شهرباری ایران بر آمد سپاس کین آمد سپاس کان رفت

نیایشگر نیز با خله سخن رانی نامۀ خجسته خوانی را نیاز فرگاه آن سترگ مهر با کام نموده پیوسته با پخت پخت بدوام و با اختر تیک چشم با سپهر

ملت ایران نباید از جراند روس جز نهمت و اقترا تنها داشته باشند و این آوازه در جراند روس از وقتی بلند شده که زمزمه اخراج قشون روسیه در میان آمده است و این اکاذیب را جراند روس محض مشوب است. اختن خیالات مجامع سیاسی اروپا اشاعت میدهند. هیچ حای شبه نیست که روسیه آن و روس برستان داخله در انداختن انقلاب در ایران کار میکنند و این امر برای آن است که دیدند دولت جدید حتماً مشغول اصلاحات است و کامیاب هم شده زدیث است ابواب برهه بروی آنها بسته آید.

انتشاشات اردبیل تمام از روسهاست همان وقتی که روسها رحیم خان را گرفته و رها نموده آنچه باید باو دستور العمل بدهند دادند معلوم گردید که خیالات روس چیست ولی ادا روسها مقضی المرام شده و نخواهند شد و باین یک کلاغ چهل کلاغها کاری از پیش نمی‌برند، در ایران بحمدالله قسمی امنیت حکم فرماست که درین سه ساله هیچ وقت نبوده و جز بعضی دله دزدیها آهم در راه کرمان و بندر عباس هیچ قطعه ایران ناامن نمیداشد و دولت جدید سه روزه بر قوت خود می‌افزاید و ساعت بساعت سرداران ملی محبوب اقلوب تر و بر اتحاد آنها و افراد بختباری و گیلانی می‌افزاید. تهمت‌هایی که بجامدین زده می‌شود کذب اورا از رفتارهای متدما نه خودشان از دیرباز رعایای مامر نموده اند، عجباً جراند روسی را شرم نمی‌آید که مینویسند خوف برمال و خان خارجه میرود. آیا کذب گفتار آنها درین سه ساله اسلاب خصوصاً در فتح طهران مامر نگردیده و اخبارات اروپا بخرافات آنها قهقهه زده اند؛ واقع این است خیلی بوست کلفتی میخواهد که این بهتانها را تجدید نماید

در خصوص محمدعلی وقتی بر اریکه جهان بانی نشسته بود در مقابل ملت چه کسی بر سر خود ریخت که حالا بدزدی میتواند بریزد. حال ظل‌السلطان و سالارالدوله حظه مکنه به است. این خرافات نه باروایبها اثر می‌بخشد و نه ملت ایران را از جامعه شکیبایی خارج میکند نهایت عرض خود می‌برند

کسان و تبار خویش در پناه سایه دادار زیسته از زندگانی جاوید و فر فیروزی بر خوردار ماناد تراج سپاهگزار آمین

سپس خداوندگارا آن فرزانه پانگ گوهر و فرشته سرشت دانشور خجسته منس را فراوان درود و قربین آمین نیاز نموده از دادار بی‌اباز کامکاری و فیروزیس را خواستارم

سال گذشته در همین هنگام جنم امسوس و دریغ در جاور زار خبرگرای سروده کسبیل کابینه هاپونی نموده آن یگانه فرستاد در روزنامه جبل‌المتین نبشته امسال هم کشیدر آن جاه را گفته اکنون کسبیل کابینه می‌نمایم، امیداست این از گرفتن نلت آن در روز نامه گرام جبل‌المتین نبشته فزون مایه سپاهگزاری خواهد بود، نزون روزگور کامرانی جاوید باد - ابراهیم (یکی از شاگردان پروت است) بور داود بازرگان رشت

اکاذیب جراند روسیه

اخبارات روسیه مینویسند، اوضاع ایران اضمینان بخش نیست علاوه بر اینکه اردبیل خیالات اوپای روس را مشوش داشته در سایر نقاط ایران خاصه جنوب ما را احاره نموده که قشون خود مان را از ایران عودت دهیم و حالت امروزه ایران از زمان اخیره محمدعلی خیلی بدتر و چون کسیکه خود را امروزه رائق و قاتق ایران میدانند همان مردمان و حتی هستند که عمرشان راه زنی گذشته ابدأ روابط بین المللی و وخامت عاقبت سلطنت را نمی‌شناسند و جز منافع شخصی و آنی خود نمی‌داند خوف بر رعایای خارجه خیلی بیش از پیش میرود، اگر دولت روس قشون خود را از ایران طلب نماید هم آن است که رعایای خارجه، حجه شده موقع برای دخالت دول دیگر بدست آید، علاوه بر اینکه تمام یالات ایران از اطاعت دولت جدید سر تانه سه تقریباً اساله داعیه سلطنت دارند. اول محمدعلی - دوم ظل‌السلطان - سوم سالارالدوله و روز افزون بر اختلاف بختباری و گیلانی و قفقازی هم افزوده می‌شود، درین جزء زمان از این دو سردار ابراز خود خواهی نمودند باندفعه محبوب اقلوبشان تبدیل به نفرت و عداوت عمومی گردیده و اگر روس این موقع را از دست دهد منبند کسب افسوس خواهد بود در حاتیکه هیچ فائده نداشته

ترجمه طمس لندن

(۲۵ اکتوبر - از وقایع سکار خود)

حکومت شیراز که تازه وارد شده خیلی باهیمه اقتدار خود را در قلوب اهالی جای داده است سزای مجرمین و سزایافتگان را محض تیبیه دیگران انتشار میدهند و این امر ظامرات که چه قدر عایق خیال اعتشاش پسندان تواند گردید که در صدد خراب ملک اند حکومت فارس با اینکه کم پول و قشون دارد ولی بوسیله مدبرانه شروع بکار نموده که در آینده با این قشون کم خیلی کار تواند کرد

خبرهای خوب اطمینان بخش نیز از اقدامات حکومت آذربایجان می رسد و ما می شود که با قشون کم خیلی نیکو کار کرده و حفاظت امنیت را می نماید

در چنین موقع و چنین حال استعاشات اردبیل خیلی دولت جدید را مشوش داشته است، بی پولی دولت که تازگی ندارد سد بزرگی شده است برای مصادر امور که باز دارند با بیان را با قوه جبریه از روی اطمینان قلب، اقسام بد انتظامی در اطراف ایران نمایان است ولی سوای اردبیل حرکت مستقلی از آنها دیده نمی شود، اگر چه دولت با وجودیکه قشون کافی ندارد خوب در جلوگیری و انتظام اردبیل اقدام نموده ولی از مسامحات است که تا وقتی یک میزان صحیح برای جلوگیری از این گونه اعتشاشات بدست گرفته نشود اطمینان محفظ امنیت ایران دشوار است و این میزان صحیح بدست دولت بدون انتظام مالیه نتواند آمد و تاکنون از طرف دولت جدید رسماً بسزا چیزی در تأیید یک مالی برسیده و این بسته برای مجلس است که آیا رضا باستقراض خارجه بدهد و یا این نامنی و بد انتظامی که نتیجه بی پولی دولت است جاری و بر قرار بگذارد

(۲۹ - اکتوبر مینویسد)

اخباراتی که از اطراف می رسد ترقی انتظام و امنیت خرق و شوارع را اطمینان میدهد گوش بری و قطع اعضا که بعضی حکومتهای تازه ایران اختیار نموده اند و عیب تمام بر قلوب دزدان اطراف انداخته اگر چه این امنیت را حکام با جمعیت کوچک عسکری جاری داشته ولی اطمینان نیست که امتداد حاصل نماید

این امر بحال اهمیت را ندارد و متاسفانه ترجمه

اطمینان بخش است که وزیر پستخانه اعلان داده که در قبول امانات و رساندن برگر آن ذمه دار است، بنیر از یک حصه از راه شیراز و اصفهان در تمام راه ها که خوفناک بود مکاری با منتهی ای اطمینان مشغول بآمد و شد است

واقعه اردبیل کم کم دارد سخت می شود، ستارخان که برای امنیت در آن نواح فرستاده شده چنان معلوم می شود که شامسونها او را احاطه کرده اند، از تبریز و طهران بکمک او قشون فرستاده شده چون روانگی قشون با موسم زمستان مصادف میباشد ممکن است نتوانند خود را بکمک ستارخان برسانند و رود ناصرالملک بطهران سبب مسرت جماعتی از ملتبان گردیده چه او را قلعه بسیار حصین برای مشروطیت ایران میدانند، بدبختانه تاکنون تاریخی برای انعقاد مجلس معین نشده است شصت و چهار نفر وکلا در طهران حاضر اند و کمیونی امروز برای تصدیق سند و کالت وکلا منعقد شده است ازین رو ظامری می شود که باز هم چند هفته دیگر طول خواهد کشید تا شصت و یک نفر که عده کافی برای انعقاد مجلس است مهیا گردد

(ایضاً)

اول شرط مشروطیت ایران آزادی قلم و مطبوعات بود در دوره استبداد افتخار دولت ایران فقط بیک اخبار (ایران) کهنه بود که جز تعریف حکومت و درباریان چیزی نداشت

در دوره مشروطیت بسیار زود اخبارات در تمام مملکت جاری شد و به تنویر افکار کوشیدند، زمان انهدام مجلس قرب سی اخبار در شهر طهران روزانه و هفته وار اشاعت می شد، علاوه بر آن سه اخبار در تبریز دو اصفهان و یکی در رشت و یکی در شیراز و یکی در بوشهر اشاعت می یافت و مسلک این جرائد تمام شہات دولت و دشنام شاه و نکته چینی باران و رجال دولت بود، و فخر خود میدانستند بر سبقت جشن دشنام بشاه و مجلس اخبارات خارجه گاه گاهی در نقائص ایران سخت و بد می نوشتند ولی نه بوسی که جرائد طهران دشنام را ملک خود قرار داده بودند و ماه ها بر این اصول گذشت و این وضع فحاشی را بشکاه سخت نمیدیدند چه معلوم بود که برخی ازین جرائد برای پیشرفت مقاصد و منافع خود این روش را اختیار نموده اند و بنیر ازین اصول ممکن نبود

اهالی طهران باین عده کثیر اشاعه جرائد را کک نموده و مدد رساند (یعنی طبایع مردم بردائل حائل بود) در مرحل شهر طهران و شهرهای دور و نزدیک حتی در دهات نیز این اخبارات اشاعت می شد و مردم با شوق تمام می خواندند ولی بعد از انهدام مجلس تمام حرائد موقوف گردید حتی اخبار رسمی بعد از آسکه مشرودین اندک صبح گرفتند یک اخبار بزرگی موسوم بحبل الملتن در رشت اشاعت یافت و این اخبار در دوره مشروطیت ایران هم در طهران روزانه اشاعت می شد و این اخبار شاهی از حبل الملتن کلکته بود که هزاره در مسائل ایران و حکومت هند بحث مینماید، دهر آن نیز برادر دبیر حبل الملتن کلکته بود، در رشت این اخبار در هر صده چند ماه خینی تری و خدمت کرد و بطریق مخی در دوره استبداد بطران میرسید و احرار طهران او را قوت قوی خود میداستند و مانینان با مدهای میل و ربت قرائت می نمودند

وقتی که سفره محمدعلی در احرای مشرودین زور آوردند این اخبار (محات) در طهران اشاعت شد ولی نوری حکومت او را هم تعطیل نمود تا وقتی که بختباریان و سایر مجاهدین بحبال خود کامباب گردیدند مجدد اخبارات شروع باشاعت شد، حبل الملتن از رشت به طهران آمد و چند روز بش اشاعت نشد که دبیر او را برای طبع مقایه در مخالفت روحی ملاها حبس نمودند و ازین رو دواى پیدا نکرد، اینک در طهران بدن، محات، تهذیب، مجلس، ایران نو، و شرف، اشاعت می شود دو اخبار اخیره تازه اشاعت یافته وادالی با شوق تمام آنها را می شنند این اخبارات را مسلك مستقیم و بلتیک دنوز معلوم نشد، ولی همین ندر میتوان گفت در معاملات داخه و سادی از اقدامات حکومت بحث مینمایند.

در مسائل خارجه بحثی که می نمایند طبع زاد (یعنی بی اطلاعانه) است چه ایچر مجلس را عنیده این است که ایران يك میدان مسابقه پلتیکی بین ایران و روس است، و اعتماد بوقایع نکاران خارجه نمی نمایند در اطلاعاتیکه از ایران ناخبارات خود میفرستند « خداوند چشم دای آنان را باز نماید بطرف حقیقت دیدی » روزنامه شرق بازی در مقاله صحیحه بعنوان « درد پیدرین » نوشته بر حکومت سخت اعتراض نموده و افسوس میخورد

کرده که مملکت از چنگال يك نفر خود مختار بیرون آمده بجزگ حمایتی خود خواه دوجارگردیده است

تلگرافات خارجه

(۱۹ شوال - ۵ نومبر)

نی موجب تلگراف (ملایلا) رویهمرفته روزانه دویت و بیست نفر قشون اسپانیا در بیمارخانه ها وارد می شد و این شیوع بیماری قشون بواسطه بارندگی زیادی است که در میدان جنگ واقع شده

(۲۰ شوال - ۶ نومبر)

نی عنیده روزنامهجات انگلستان این است که مجلس اعیان بودجه بارمان را قبول نخواهد کرد

نی قرضه سرویا شش ملیون لیرا سود صدی چهار و نیم امروز در پاریس دستخط شد و سادات این استغراض را بگ آلمان و عثمان اشاعت خواهد داد

نی دولت آلمان از سلطان مراکو خواهش نموده که مطایبات تجار آلمان را فوراً ادا نماید، سلطان جواب داده که من بویکل خود دستور العمل داده ام که نوری در پاریس تدارک استغراضی نماید

نی وقایع سکر روزنامه (ماس) پاریس باپادشاه یونان ملاقات نموده المبحصرت فرموده اند که مرا یقین کامل است که نزدی روح اختلافات داخلی یونان خواهد شد

(۲۱ شوال - ۷ نومبر)

نی موجب تلگرافیکه از تاخیر رسیده دولت آلمان مراکو را مجبور بادای قروض خود نموده است چه جواب هوائی سلطان تشی محش نیست

نی (رسمی است) دیشب صحن طلق خود اظهار داشت یقینی که امروزه حرازات خنکی زره پوش انگلستان متعدد و آراسته است در هیچ زمان نوده

(۲۲ شوال - ۸ نومبر)

نی کبها اراده نموده که از اداره بحری انگلستان دو جہاز جنگی از قبیل (کروزاثر) قرض نماید تا افسران خود را تعلیمات مشق بحری دهد

نی قانون دای که بناسبت بلوای (بارسلونا) در شهر دائر بود مرتفع گردید

نی وزیر فراسه اراده نموده که قانونی ترتیب دهد که مجرمین از دخول بتشون ممنوع گردند چه دو اکتوبر گذشته بازده هزار مجرم اینچلی خود را در دفتر قشون فرانسه ثبت نموده